

פרשת בלק

(א) א אמונה אומן, תרי ב דאינון חד. חד גן. וחד נהר. דא נפיק מעדן. ודא איתשקי מניה. הא הכא כל רזא סתימא דמהימנותא.
 (ב) ואוליפנא, האי מאן דאיתער בליליא, בשעתא דקביה עאל נ בגנתא, לאשתעשעא בצדיקיא, בעי למימר פסוקא דא, ברעותא דלבא, ולכוונא ד רעותא ביה. ה א ה' אלקי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן. ובתר כן יאמר, ב אודך על כי נוראות נפלאתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד. לבתר, ונהר יוצא מעדן וגר. והיינו שבחא דחסידי קדמאי, ו כד ז מתערב בפלגות ליליא. ולבתר מסדרי שבחייהו, ולעאן באורייתא. ג) שעשועא דקביה מאי ה היא. אלא, כל צדיקיא ס קיימין בדיוקניהו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) (ישעיה כה) נח שה צו קצב בלק קנו. (ב) (תהלים א בדפריי כתבו לך קצב. ב גיא ואינון (קראקא). ג גיא ל"ג בגנתא (קראקא). ד גיא דעתיה (חינציה מונקאטש) גיא דעותא ולבא (קראקא). ה גיא הססיק ה' אלקי אחר ונהר יוצא מעדן (דפוסים ראשונים). ו גיא כי (חינציא). ז גיא מתערי (דפוסים ראשונים). ח גיא הוא (דפוסים ראשונים). ט גיא דקיימין בדיוקניהו מתלבשין (דפוסים ראשונים).

שעשועי הקביה עם הצדיקים בג"ע

הסולם

מאמר

הצדיקים, צריך לומר פסוק זה, ברצון הלב. ולכוון רצונו בו. ה' אלקי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן. ואח"כ יאמר, אודך כי נוראות נפלאתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד. ואח"כ, ונהר יוצא מעדן וגר. וזה הוא השבח של החסידים הראשונים כשהקיצו בחצות לילה. ואח"כ סדרו שבחיהם. ועסקו בתורה.

(א) אמונה אומן תרי וכו' : כתוב עצות מרחוק אמונה אומן. אמונה אימן, הם שנים שהם אחד. אחד הוא גן, דהיינו אמונה. שהיא מלכות. ואחר הוא נהר, דהיינו אומן, שהוא יסוד. זה היסוד, יוצא מעדן, שהוא חכמה, וזה המלכות, מושקה ממנו. הרי כאן כל הסוד הסתום של האמונה.

ג) שעשועא דקביה מאי וכו' : מה הוא השעשוע של הקביה עם הצדיקים בגן עדן. ומשיב

(ב) ואוליפנא האי מאן וכו' : ולמדנו, מי שמקיץ משנתו בלילה, בשעה שהקביה נכנס לגן, שהוא המלכות, להשתעשע עם (דפריי דף ג"ג ט"ב) 703

ומתלבשין בגנתא דעדן, בכל יומא ויומא, ואתסחן בטלא, דזמין קב"ה כ לאחיא מיתייא. ז ועאלין כלהו לגבי משיח, ושאלין מה דשאלין, והא איתעררו חברייא.

ד) לבתר מתכנשין, ומשתדלין כלהו ב בדעתא עילאה, בכלהו מתיבתא דתמן. ועלייהו כמה ממנן. ומתחדשין תמן כמה חידושין באורייתא. לבתר נפקי כלהו, וחמאן, כד אתי אליהו לגבי אבהן. איהו נפק, ואינהו עאלין וקיימין קמי אבהן, וחזו בהו, בכמה בנין קדישין די בסחרנייהו, וחדאן כלהו.

ה) כד עייל קב"ה בפלגו ליליא, כלהו ז קיימין מתתקנין כדקא יאות, וכל אשתדלותא דאשתדלו כל ההוא יומא בחידושי אורייתא. וקב"ה תיאובתיה ב באינן צדיקייא, דחדישו בה מלין. ו אשתעשע ב בהו. ואשתעשע באלין מלין. וכן בכל צדיקא ז וצדיקא.

ו) לבתר, כלהו מתתקנין דכר ונוקבא. וקב"ה בטר דארח ואשתעשע בהו, ב ובכל אלין ר רזין דחכמתא דילהון, אתגלי עלייהו, ואינן חמאן בההוא נועם ה'. כדן כלהו חדאן בחזויה סגייא, עד דמתפשטי זיוא ונהורא ב דילהון. ומההוא משיכו דזיוא ונהורא דחזויה דילהון, עבדי פירין ואיבין לעלמא דא, וההוא איבא עאל תחות גדפוי דשכינתא, עד זימנא דאצטריך. ז) וכך משתעשע בכל צדיק וצדיק, ת ואמר, זכאה מלכא דבנין אלין

חלופי גרסאות

י נ"א ואתחן (דפוסים ראשונים). כ נ"א לאחאה (דפוסים ראשונים). ל נ"א עאלין (דפוסים ראשונים). מ נ"א כרעותא עלאה דכלהו (קראקא). נ נ"א וקיימין ול"ג כד עייל קב"ה בפלגו ליליא כלהו (קראקא). ס נ"א בזהווא (קראקא ווינציא). ע נ"א ל"ג ואשתעשע בהו (קראקא). פ נ"א בה (וינציא). צ נ"א ל"ג וצדיקא (קראקא). ק נ"א בכל (דפוסים ראשונים). ר נ"א מלין (מונקאטש במרובעים). ש נ"א ל"ג דילהון (קראקא). ת נ"א ואמרין (מונקאטש במרובעים).

מאמר

הסולם

שעשועי הקב"ה עם הנדיקים בג"ע

וכל העסק שעסקו כל אותו היום בחדושי תורה, מתוקן לפניהם. ותשוקתו של הקב"ה היא בצדיקים האלו שחדשו דברים בתורה, ומשתעשע בהם, ומשתעשע בדברי התורה האלו. וכן בכל צדיק וצדיק.

ו) לבתר כלהו מתתקנין וכו': אח"כ כולם מתתקנים דכר ונוקבא. והקב"ה אחר שהריח והשתעשע בהם, ובכל אלו סודות החכמה שלהם, הוא מתגלה עליהם, הם דואים באותו נועם ה'. אז כולם שמחים בשמחה גדולה, עד שמתפשט הזיו והאור שלהם, ומאותה התפשטות הזיו והאור של השמחה שלהם עושים פירות ואיבים לעולם. שח"ט נשמות, ואותם הפירות נכנסים תחת כנפי השכינה. עד הזמן שצדיק.

ז) וכך משתעשע בכל וכו': וכך משתעשע

ומשיב. אלא כל הצדיקים עומדים בצורתם ומתלבשים בגן עדן בלבוש, בכל יום ויום, ומתרחצים בטל, שהכין הקב"ה להחיות המתים. וכולם נכנסים אל המשיח, ושואלים מה ששואלים. וכבר העידו בזה החברים.

ד) לבתר מתכנשין ומשתדלין וכו': אח"כ מתאספים, וכולם עוסקים בדעת עליונה בכל הישיבות אשר שם. ועליהם כמה ממונים. ומתחדשים שם כמה חידושי תורה. אח"כ יוצאים כולם ורואים כשאליהו בא אל האבות. הוא אליהו, יוצא, והם נכנסים ועומדים לפני האבות, והאבות שמחים בהם, בכמה בנים קדושים שמסביב להם. וכולם שמחים.

ה) כד עייל קב"ה וכו': כשבא הקב"ה בחצות לילה, כולם עומדים מתוקנים כדאוי.

אתבררו לחולקיה ועדביה. וקלא איתער, מאמצעות גינתא דרקיע, וקורא בקל תקיף ואמר, ^א זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה. כדין ^ב ערטילו וקרקורא דיליה. וכל צדיקייא דתמן אתערו בבכיה. ^ח וקלא איתער מאמצעות גנתא דרקיעא, דאשתמע בתלת מאה ותשעין רקיעין. בגין דלית חדוה ושעשועא לקב"ה, אלא בשעתא ^ב דקאים בהדי צדיקייא דתמן. ^ג ובג"ד אומי ואמר, ^ד אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק וגו', אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי. ^ז בכל אתר דאית חדוה לקב"ה, קלא דא נפיק וקארי.

^ט כדין נפיק מתמן, וסליק ובטש ברקיעין, ושאיג שאוגין, עד דכל חילי שמייא כלהו ^ה בערבוביא. כדין נשבא רוחא, ובטש * בטרפין דההוא אילנא רברבא, וכל ענפין דיליה בטשין דא בדא. וקלא איתער מגו נופא דאילנא ^ו וקרי, ^ה זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק. כיון דקלא דא אתער, שמע אברהם סבא ואיתער, כדין איהו רעווא דמלכא, ואתנחם בהדיה.

^י בההיא שעתא, איתער רוחא חדא מסטרא דדרום, וכל רעו וחדוותא ואסוותא איתער בעלמא. וכדין ^ז סליק צפרא, ורעווא אשתכת, ונייחא איהו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

^א (שם קלו) ויקהל כ סקורי שם. ^ד (שם) פנחס יז.
^ו (שם קה) בהשמות ח"ג ד' שג דיי ת"ז חסי"ט
 ד קג
^ב ג"א דקיימא (דפוסים ראשונים). ג ג"א ובגין דאימי
 (דפוסים ראשונים). ד ג"א דכל (דפוסים ראשונים).
^ה ג"א בערטורא (ווינציא מונקאטש בסוגריים). ו ג"א
^ו ג"א בערטורא (ווינציא מונקאטש בסוגריים) ו ג"א
 וקרא (דפוסים ראשונים). ז ג"א ל"ג סליק (קראקא).

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

ירושלים על ראש שמחתי. בכל מקום שיש שמחה להקב"ה, קול זה יוצא וקורא.

^ט כדין נפיק מתמן וכו': אז הוא יוצא משם, ועולה ומכה ברקיעים ושואג שאגות עד שכל צבאות השמים הם כולם בערבוב. אז נושב רוח ומכה בעלים של האילן הגדול ההוא. וכל ענפיו מכים זה בזה, וקול מתעורר מתוך גוף האילן, וקורא. זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק. כיון שקול זה מתעורר, שומע אברהם סבא ומתעורר, אז הוא רצון המלך, ומתנחם עמו.

^י בההיא שעתא איתער וכו': בשעה ההיא התעורר רוח אחד מצד ררום, וכל רצון ושמחה ורפואה מתעורר בעולם. ואז רצון

בשתעשע בכל צריק וצדיק, ואמר, אשרי המלך שבנים אלו נתבררו לחלקו ולגורלו. וקול מתעורר מאמצע הגן שברקיע, וקורא בקול חזק ואומר, זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה. אז היא הבהלה והצעקה שלו. וכל הצדיקים אשר שם מתעוררים בבכיה. ערטילו פירושו בהלה, מלשון סוסי ערטליינא (אסתר ח' י').

^ח וקלא אתער מאמצעות וכו': והקול מתעורר מאמצע הרקיע, שנשמע בש"צ רקיעים, כי אין חדוה ושעשוע לפני הקב"ה, אלא בשעה שעומר עם הצדיקים אשר שם, ומשום זה נשבע ואמר, אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק וגו' אם לא אעלה את

לכל אסירי מלכא דאינון בני מרעייהו. זכאה עמא, דיכלין למנדע מרזין טמירין, סתימין דמלכא קדישא.

מאמר אוצר הנשמות

(א) אמר רבי אבא, יומא חדא הוינא ה אולי במדברא, אנא ורבי יהודה דמן עכו בהדי, ואעילנא במערתא חדא, ואשכחנא תמן ספרא חדא עתיקא מיזמין קדמאין. אפתחנא ה ליה, ואשכחנא דהוה כתיב בריש מלוי, ה הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. ואוקים קרא בנשמתהון דצדיקיא, מן יומא דסליק ברעותא דמחשבה למברי עלמא.

(ב) דעד לא אתברי עלמא, כל רוחין דצדיקיא הוו גניזין במחשבה קמיה, כל חד וחד בדיוקניה. כיון דצייר עלמא, אתגליין כלהו, וקיימי בדיוקניהו קמיה, תמן ברומי רקיעין. לבתר יהיב לון באוצר חד, בגנתא דעדן לעילא. וההוא אוצר לא מלייא לעלמין, ותדיר קרי, הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. מאי אני מגיד. אלא כ כלהו בשמהן ולית תאובתא וכיסופא לההוא אוצר, אלא לארקא ביה נשמתין.

(ג) כמה דגיהנם, לית ליה תאובתא, אלא לקבלא נשמתין ביה לאתדכאה תמן. וכל יומי קרי, הב הב. מאי הב הב. אלא אוקיד אוקיד.

(ד) כ וההוא אוצר נטיר כל אינון נשמתין, עד זימנא דאלביש לון,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) (ישעיה מב) בהשמטות ח"ג ר שג : ד"י. ח נ"א במדברא אולין (קראקא). ס נ"א ליג ליה (קראקא). י נ"א מרומים (חינציא מונקאטש בסוגריים). כ נ"א כלהו נשמתין לית תאובתא וכסופא דההוא אוצר אלא לקבלא נשמתין ליה לאתגנוז תמן וכל יומא קארי הב הב וליג מן כמה דגיהנם עד וכל יומא (קראקא). ל נ"א והוא נטיר וליג וההוא אוצר (קראקא).

מאמר

הסולם

אוצר הנשמות

שצייר העולם, נתגלו כולם ועמדו בצורתם לפניו, שם במרומי רקיעים. אחר כך נתן אותם באוצר אחד בגן עדן של מעלה. והאוצר ההוא אינו מלא לעולם, ותמיד הוא קורא הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. מהו אני מגיד. אלא כולם אני מגיד בשמותיהם. ואין תשוקה וחמדה לאוצר ההוא, אלא שתבואנה בו הנשמות.

(ג) כמה דגיהנם לית וכי : כמו שהגיהנם אין לו חפץ אלא לקבל בו נשמות שיטהרו שם. וכל יום הוא קורא הב הב. מהו הב הב. אלא, אשרוף אשרוף. כלומר שתשוקתו רק לשרוף ולטהר הנשמות. וכך אותו אוצר שבג"ע אין לו תשוקה אחרת אלא לקבל הנשמות.

(ד) וההוא אוצר נטיל וכי : והאוצר

ההוא

עולה הבוקר, והרצון נמצא, ויש מנוחה לכל אסורי המלך שהם בבית חלייהם. אשרי העם שיכולים לדעת מסודות הנסתרים, הסתומים, של המלך הקדוש.

מאמר אוצר הנשמות

(א) אמר ר' אבא וכי : פעם אחת היינו הולכים במדבר, אני ור' יהודה מן עכו עמי, ונכנסנו במערה אחת, ומצאנו שם ספר אחד ישן מהימים הראשונים. פתחנו אותו, ומצאנו, שהיה כתוב בתחילת דבריו, הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. והעמיד הכתוב, בנשמות הצדיקים, מיום שעלה ברצון המחשבה, לברוא העולם.

(ב) דעד לא אתברי וכי : כי מטרם שנברא העולם, כל רוחות הצדיקים היו גנוזים בנשמות הצדיקים, מיום שעלה ברצון המחשבה

(דפו"י דף נ"ג ט"ג)

ונחתו להאי עלמא. ומגו חובא דאדם קדמאה, דאחשיך עלמא, ואמשׁיך סטרא אחרא בישא לעלמא, אצטריכו לאתלבשא אינון נשמתין. בלבושא דא, דהא לבושא אחרא ׀ זמין קב"ה לאלבשא לאינון נשמתין. והוה אמר ׀ בההוא ספרא, עד הכא. שתיקו. וחמינא מכאן והלאה, מלין מתיקן דלא אשתמודעאן. (טו) ׀ ולבתר חמינא לון בחלמא. ואמרו לי שתוק, ולא תגלי אלא לטינרא תקיפא, וכך עבידנא. ושכחנא ׀ ביה, ואיתימא, לבושא אחרא זמין קב"ה לאלבשא ׀ לאילין נשמתין ׀ לעלמא דאתי, אם כן מיתאי דאחיא יחזקאל, מאי טעמא לא עבד לון ׀ ההוא לבושא.

(טז) אלא, בגין דלא מטא זמנא, לאעברא בעלמא ההוא אורא דכייא, דעביד לבושין. ובג"כ לא אלביש לון, אלא כמה דהו. וכך יהא לתחית המתים, בר דוהמא דקדמיתא לא אשתכחת תמן.

(יז) וכד ב"נ נפיק מהאי עלמא, כלהו, בין צדיקים, בין חסידים ותמימין, וחייבין ורשעים, כלהו עברין באורחא ׀ דא למיחמי ליה לאדם קדמאה, ׀ לכל בני עלמא. ׀ ותמן נטלי אורחא, או לג"ע, או לגיהנם.

(יח) כל אינון דאורחיהו לג"ע, מתקרבין ׀ לגבי חומה דלבר, מאינון תלת חומות דתמן. כדין נפק חד ממנא, ואתער קמייהו וקארי ואמר, זכאין

חלופי גרסאות

ח ה"ג דטוס מונקאטש כמרובעים ג"א ל"ג זמין (וינציא) ג"א בעא (קראקא). נ ג"א ההוא (דפוסים ראשונים).
 ט ג"א ובתר (קראקא). ׀ ג"א מוסיף ביה רויין עלאין (קראקא). ׀ ג"א ל"ג לאלין (קראקא). צ ג"א לומנא (מונקאטש כסוגריים) ג"א מוסיף לעלמא לזמני (דפוסים ראשונים). ׀ ג"א (קראקא). ׀ ג"א ל"ג דא (וינציא).
 ש ג"א כל (קראקא). ת ג"א ומתמן (דפוסים ראשונים). א ג"א לגו (קראקא).

אוצר הנשמות

הסולם

מאמר

(טז) אלא כגין דלא וכו' : ומשיב. אלא בשביל שעוד לא הגיע הזמן להעביר בעולם איתו אויר הטהור העושה לבושים. ומשום זה לא הלביש אותם, אלא שנמדו לתחיה כמו שהיו מקודם לכן. וכך יהיה לתחית המתים. חוץ שהוהמא של הגוף הראשון. לא יהיה נמצא שם.

(יז) וכד ב"נ נפיק וכו' : וכשאדם יוצא מהעולם הזה, כולם, בין צדיקים בין חסידים ותמימים ורשעים, כולם עוברים בדרך זה לדאות את האדם הראשון. הנראה לכל בני העולם. ושם לוקחים הדרך, אם לגן עדן, או לגיהנם.

(יח) כל אינון דאורחיהו וכו' : כל אלו שדרכם לגן עדן, מתקרבים לחומה שמבחוץ מאלו ג' החומות אשר שם, המסובבים את

ההוא, שומר כל אלו הנשמות שבו, עד הזמן שמלביש אותן, ויורדות לעולם הזה. ומפני החטא של האדם הראשון, שהחשיך העולם, והמשיך הצד האחר הרע לעולם, צדיקות הנשמות להתלבש בלבוש זה, מטרם שיורדות לגולם, כי לבוש אחר הכין להן הקב"ה להלביש אותן, הנשמות. ונאמר בספר ההוא, עד כאן. שתקו. וראיתי מכאן ולהלאה מלים מתוקות בלתי נודעות.

(טז) ולבתר חמינא לון וכו' : ולאחר כך ראיתי הדברים בחלום. ואמרו לי שתוק, ולא תגלה אלא לסלע החזק, דהיינו לרשב"י, וכך עשיתי. ומצאתי בו, ואם תאמר לבוש אחר הכין הקב"ה להלביש הנשמות לעולם הבא, אם כן, המתים שהחיה יחזקאל, מהו הטעם שלא עשה להם אותו הלבוש.

אתן צדיקיא בעלמין כלהו. וההוא ממנא ב יעזריאל שמה. אוליף לון אורחא, ג ואולין קמיה, עד תרעא חדא דגיהנם, והאי ממנא קרי בחילא, צנון תננא צנון יקידתא. בההוא שעתא, בבהילו מצננן ליה, ועאלין כלהו וטבלין ועברין. ד וכלהו חייביא, אתמסרן בידא * דדומה, ואעלין בגיהנם, וכל אינון זכאין לא אתמסרן בידי, אלא ה בידי ו דההוא ממנא.

(ט) כיון דטבלין ועברין, ההוא ממנא אזיל קמייהו, עד דמטון לשור חומה דגינתא דעדן. וההוא ממנא קארי לפתחא ואמר, " פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים. כדין פתחין פתחא, ואעיל לון לגא, וכן לכל פתחא ופתחא.

(כ) כיון דעאלו לגא, לאתר דצדיקיא אחרנין קיימין, כמה חדוה על חדוה, וכמה חידו על חידו על צדיקיא, וכל בני מתיבתא חדאן. לסוף תלתא יומין, דאתמסרן בהכלין ידיעאן, נפקין, ואוירין נשבין, ומצטיירין כלהו בדיוקנייהו. ומכאן להלאה, ירתי אחסנת ירותא, כדקא חזי לכל חד וחד.

(כא) חיזווא דאתחזיא בג"ע, מחיזו ו יקרא דיוקנא דכל דיוקנין, וגוון דכל גוונין, דמלכא קדישא, לא אתגלי בהיכלא, ולא באתר חד, אלא אתפתח רקיעא מרקמא ע"ג גנתא, לד' סטרין, ואתמליא מזיוא יקרא קדישא, ואתחזו תמן, ה ואתנהרון כלהו צדיקיא. מאן חמא חדווא דא, וכסופא דא, דההוא נועם ה'.

מסורת הזהר

(ז) (שם כו) יתרו קא.

חלופי גרסאות

ב ג"א עזריאל (קראקא). ג ג"א ואזיל (קראקא). ד ג"א כלהו חייביא ואתמסרן (קראקא). ה ג"א בידי (דפוסים ראשונים). ו ג"א דהא (קראקא). ג"א דהאי (חינצ'יא) ו ג"א ל"ג מן יקרא עד יקרא קדישא (קראקא). ח ג"א ואיתחזוין (קראקא).

מאמר

הסולם

אוצר הנשמות

פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים. או פותחים הפתח. ומביא אותן בפנים. וכן עושה לכל פתח ופתח.

(כ) כיון דעאלו לגא, וכר: כיון שהנשמות נכנסו לפנים, למקום שהצדיקים האחרים עומדים, כמה חדוה על חדוה, וכמה שמחה על שמחה על הצדיקים. וכל בני הישיבה שמחים. לסוף ג' ימים שנסתתרו בהיכלות ידועים, הן יוצאות, ואוירים נושבים, ומצטיירים כולן בצורתן. ומכאן ולהלאה, יורשות אחוזת נחלה כראוי לכל אחד ואחד.

(כא) חיזווא דאתחזיא בג"ע, וכר: המראה שנראה בגן עדן ממראה כבוד הצורה של כל הצורות, והגוון של כל הגוונים, של המלך הקדוש. אינו מתגלה בהיכל, ולא במקום אחד

גן העדן. או יוצא ממונה אחר, ומתעורר לפניהם וקורא, ואומר, אשריכם הצדיקים בכל העולמות. ואותו הממונה שמו יעזריאל, מלמד אותם הדרך, והולכים לפניו, עד שער אחר של הגיהנם, ואותו הממונה קורא בכח, קררו העשו, קררו השרפה. באותה שעה, בחפזון מקררים אותו, ונכנסים כל הנשמות וטובלים בגיהנם ועוברים. והרשעים כולם נמסרים בידי המלאך דומה ונכנסים בגיהנם. והם הצדיקים, אינם נמסרים בידי אלא בידי אותו הממונה יעזריאל.

(ט) כיון דטבלין ועברין וכר: כיון שטובלים בגיהנם ועוברים בו, אותו הממונה הולך לפניהם עד שמגיעים לגדר חומה של גן עדן. ואותו ממונה קורא בפתח, ואומר,

(כב) עד כאן הוה לי רשו למחמי בההוא ספרא. אדמקיפנא למיתמי יתיר, פרח מן ידי, ולא חמינא ליה, ואשתארנא עציב, ובכינא. דמיכנא תמן בההוא מערתא, וחמינא ליה לההוא דלביש מדא, א"ל, רבי, מה לך למבכי, לא תתעציב. ממאן דהוה ההוא ספרא, פרח לגביה, ונטליה. ועד דלא נפק מהאי עלמא, גניז ליה בההוא מערתא דמדברא דא, והשתא דהוה מתגלי ׀ לחייא, פרח . באוירא ונטליה.

(כג) מכאן ולהלאה, ׀ זילי לך לאורחך. ומההוא יומא עד הכא. לא אתגלי לי, ולא זכינא למשמע ממאן הוא. ובכל זמנא דאנא דכירנא, אשתארנא עציב. אמר רבי אלעזר דילמא קביה בעי ביקריה, דלא יתגלי בעלמא. (כד) עד דהווי יתבי ׀ ולעאן במלין יקירין ׀ ועילאין אלין, נהר יממא. קמו ואזלו, אמר רבי אלעזר, ׀ השתא עידן רעווא הוא קמי מלכא, נימא מילי דאורייתא, ונתעסק בה, ונשתתף בשכינתא. ׀ מאמר הנה עם יצא ממצרים

(כה) ׀ ׀ לאמר הנה עם יצא ממצרים. אי תימא, דהא צריך לנטלא פיפוסין ויוחסין דילהון, לא אצטריך, אלא ׀ אורח כלל. דכתיב הנה עם יצא ממצרים. מאי טעמא. משום דהכי קארי לון פטרונא דילהון כמה זימנין, וע"ד לא תטעה, דכתיב ׀ שלח את עמי בכל זמנא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (במדבר כב) שמות רצט. ט) (שמות ה) בשלח ל. ׀ נ"א מוסיף לחייא הכא (קראקא). י נ"א לאוירא (קראקא). כ נ"א אויל (קראקא). ז נ"א מוסיף ולעאן באורייתא (קראקא). ח נ"א אלין ועלאין (קראקא). ׀ נ"א ע"כ וליג מן השתא עד סוף האות (קראקא). ט בדפויי כתבו פתח ר"א ואמר ה' בוקר תשמע קולי וגו' (ככתוב בס"ה דף ר"ה). ע בדפויי כתבו עוד לפרשת בלק דף ר"ו קודם מאמר רבי [יוסי] פתח אל תלחם את לחם רע עין וגו'. פ נ"א אור (קראקא).

אוצר הנשמות

הסולם

מאמר

ולהלאה, לך לך לדרכך. ומאותו יום עד עתה לא נגלה לי הספר. ולא זכיתי לשמוע ממי הוא. ובכל זמן שאני נזכר בו אני נשאר עציב. אמר רבי אלעזר, אולי הקב"ה רוצה ביקרו, שלא יתגלה בעולם.

(כד) עד דהווי יתבי וכו': בעוד שהיו יושבים ועוסקים בדברים היקרים והעליונים האלו, האיר היום. קמו והלכו. אמר ר' אלעזר, עתה עת רצון הוא לפני המלך, נאמר דברי תורה ונעסוק בה, ונשתתף בשכינה.

מאמר הנה עם יצא ממצרים (כה) לאמר הנה עם וגו': לאמר הנה עם יצא ממצרים. ולא נזכר השם ישראל, אם תאמר שצריכים לקחת האבהות והיחוס שלהם, אין צורך לזה, אלא בדרך כלל. שכתוב, הנה עם יצא ממצרים. ואינו אומר איזה עם. מהו הטעם

אחד, אלא שנפתח רקיע מרוקם על הגן לר' צדדים, ונתמלא מזיו הכבוד הקדוש, וכל הצדיקים נראים שם ומאירים. מי ראה שמחה זו, ותשוקה זו, של נועם ה' ההוא.

(כב) עד כאן הוה וכו': עד כאן היתה לי רשות לראות בספר הזה. בעוד שהסיבותי עצמי לראות יותר, פרח הספר מידי, ולא ראיתי אותו. ונשארתי עציב, ובכיתי. ישנתי שם באותה מערה, וראיתי אותו שלבוש בדים, שהוא גבריאל, אמר לי, רבי, מה לך לבכות, אל תהיה עציב, כי מי שאותו הספר שייך לו, פרח אליו ולקחו. ומטרם שנפטר מהעולם הזה, גנזו במערה היא שבמדבר הזה, ועתה, שהספר נגלה לאנשים חיים, פרח באויר ולקחו.

(כג) מכאן ולהלאה זילי וכו': מכאן

כו) ועוד, כד ז אתנטלית עיטא עלייהו עם פרעה, בלישנא ק דא יכלי להו, דכתיב י הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו. אוף השתא דכתיב, הנה עם יצא ממצרים, י דלא אפיק לון אחרא, אלא איהו מגרמיה נפק, ובגייכ תיכול לאבאשא לון.

מאמר הנה כסה את עין הארץ

כו) הנה כסה את עין הארץ, אית דאמרי, סיחון ועוג, דקטלי לון ישראל, ׀ דהוו עינא דארעא. אלא כד אייתי קביה ארבה על ארעא דמצרים, מה כתיב. ׀ ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ. אמאי, בגין דכל חרשין וקוסמין דעלמא, לא יכלין למעבד חרשין, אלא מלה חדא, ׀ בדרגא חדא, בזמנא חדא. ׀ ולעמא דא אייתי ב ארבה, מבולבל בכמה זיני מבולבלים אלין באלין, עד דלא יכילו כל חרשין וכל קוסמין, * ׀ למיקם קמייהו. ודא הוא י ויכס את עין כל הארץ. ׀ והכא כתיב, הנה כסה את עין י הארץ.

כח) איר אבא, ז בא וראה, בלק ובלעם לא הוו בעלמא חרשין וקוסמין כוותייהו. בלעם, חיליה ותוקפיה הוה בפומא ׀ ובעיינין. בלק, חיליה ותוקפיה ׀ בעובדא דידין. ודא אצטריך לדא. דהא כל זיני חרשין דעלמא בפומא ועובדא ׀ הו, ובהו תליין. בלעם הו ליה לישן, ולא ידין. בלק הו ליה ידין ולא לישן.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

י) שם א) שמות פח רצה. כ) שם י) בהשמטות ח"ב ד) דש. ר"י ז"ח ד' ג' ט"א.
ז ג"א נטלית (קראקא). ג"א נחלית (חינצ'א). ק ג"א דיכלת (קראקא). ר ג"א ולא (דפוסים ראשונים). ש ג"א דהוה (דפוסים ראשונים). ת ג"א ודרגא (קראקא). א ג"א ועמא (דפוסים ראשונים). ב ג"א ערב (דפוסים ראשונים). ג ג"א למיקל (קראקא). ד ג"א מוסיף דהתם כתיב ויכס (מונקאטש במרובעים). ה ג"א הכי הוא ודאי ול"ג מן והכא עד סוף האות (קראקא). ו ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג הארץ (חינצ'א). ז ג"א ל"ג בא וראה (דפוסים ראשונים). ח ג"א ועייני (קראקא). ט ג"א בעיינין (חינצ'א). ׀ ג"א ל"ג בעובדא (קראקא). י ג"א הוא (קראקא).

מאמר

הסולם

הנה כסה את עין הארץ

הטעם. הוא משום שכך קורא אותם המגין שלהם כמה פעמים, ועם זה אין לטעות בעם אחר. שכתוב, שלח את עמי בכל פעם. כו) ועוד כד אתנטלית וכר: ועוד כשנלקחה עצה עליהם עם פרעה, בלשון הזה יכלו להם, שכתוב, הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו, אף עתה, כתוב, הנה עם יצא ממצרים. שלא הוציאם אחר, אלא הוא מעצמו יצא, ומשום זה תוכל להרע להם.

מאמר הנה כסה את עין הארץ

כו) הנה כסה את עין הארץ: יש אומרים, שהם סיחון ועוג, שישאל הרגו אותם, שהיו עין הארץ. אבל, כשהביא הקביה על ארץ מצרים ארבה, מה כתוב, ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ. למה, משום שכל המכשפים והקוסמים שבעולם, אינם יכולים 710 (דפ"י דף י"ג ס"ד י) דף ג"ד ט"א)

כח) א"ר אבא בא וכר: אריא בוא וראה, בלק ובלעם, לא היו בעולם מכשפים וקוסמים כמוהם, בלעם, היה כחו וגבורתו בפיו ובעייניו, בלק, היה כחו וגבורתו בפעולת הידים. וזה צריך לזה, כי כל מיני כשפים שבעולם הם בפה ובמעשה, ובהם הם תלויים. בלעם היה לו לשון ולא ידים, בלק היה לו ידים ולא לשון.

מאמר ואתן אדם תחתיך

(ט) אולו חבריאי, ושמשא הוה : תקיף לחדא, חמו ההוא בי חקל בשפירו דעשבין, ומיין נפקין לכל סטר, ואילני חקלא סגיאיין, יתבי תמן. אמר ר' אלעזר, כמה יאות אתר דא לגיחא ביה.

(ל) אדהוו יתבי, הא חיויא רברבא אתי, בתוקפא דשמשא, ׀ אעבר קמייהו. איל ר' אלעזר, חיויא חיויא, סטי לך מאורחך, דהא ההוא גברא תב, ואתנחם על מה דעבד, ולא יוסיף למיעבד ההוא מלה. תוהו חבריאי, אמר ר' אבא, מאי : האי. אמר לון שתיקו.

(לא) אמר ר' אלעזר, חיויא חיויא, לבתר דלחישו לך ׀ מן שמיא, אתנחם ׀ ההוא גברא, ושוי ברעותיה, דלא יתוב ׀ להאי חובא לעלמין, סטי לך מאורחך. קם חיויא בקיומיה, ולא נטיל הכא והכא. תב כמלקדמין, ׀ ואיל, חיויא חיויא, ידענא מה את בעי, תוב מאורחך, דהא גוי חייבא אתי, דעביד ביש לחד יודאי, והא הוא נאים במערתא דילך, זיל וקטליה. מיד אהדר ההוא חיויא, ודלג דילוגין קמייהו.

(לב) אמר ר' אלעזר, ׀ חבריאי, אי לא הוינא הכא, כמה בישין הוה עביד ההוא חיויא. דהא בינן חד יודאי, עבד עובדא דחובה, ועד דלא תב בתיובתא, לחישו ליה להאי חיויא, לקטלא ליה. ואמלך ההוא בינן בין כך וביכ, ואתנחם מחוביה, ואמר דלא יתוב לעלמין להאי חטאה, ועיד אשתיזיב מן דינא.

חלופי גרסאות

כ גיא מוסיף עד דמטו לחקל חד ושמשא (מונקאטש במרובעים) גיא עד דמטו בי חקל חד (קראקא). ז גיא תקים (קראקא). ח גיא ואעבר (דפוסיים ראשונים). נ גיא הוא (קראקא). ס גיא ליג מן שמיא (קראקא). ע גיא ליג ההוא גברא (קראקא). פ גיא ביה וליג להאי חובא (קראקא). צ גיא איל (דפוסיים ראשונים). ק גיא ליג חבריאי (קראקא).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתיך

(ט) אולו חבריאי ושמשא וכר : הלכו החברים, והשמש היה חזק מאד. ראו אותו שדה ביופי של עשבים, ומים יוצאים לכל צד, ועצי השדה גדולים, ישבו שם, אמר ר' אלעזר, כמה יפה הוא המקום הזה לנוח בו.

(ל) אדהוו יתבי הא וכר : בעוד שהיו יושבים, הנה בא נחש גדול בגבורת השמש, ועבר לפניהם. אמר לו ר' אלעזר, נחש נחש נטה מדרכך, כי אותו אדם כבד שב וניחם על מה שעשה, ולא יוסיף לעשות אותו הרבד. תמהו החברים. אמר ר' אבא, מה זה. אמר להם שתקו.

(לא) אמר ר' אלעזר וכר : אריא נחש נחש, אחר שלחשו לך מן השמים, שנתהרוג אותו אדם, התנחם אותו אדם, ושם ברצונו, להם שתקו.

(לב) אמר ר' אלעזר וכר : אריא, חברים, אם לא הייתי כאן, כמה רעות היה עושה אותו הנחש. כי אדם אחד יהודי, עשה מעשה עון, ומטרם שעשה תשובה, לחשו לו. לאותו נחש, שיהרוג אותו. ובתוך כך נתיישב אותו האדם, וניחם מעונו, ואמר, שלא ישוב לעולם לאותו עון. ועיכ נצל מן הדין.

אמר

(לג) אמרו חבריאי לרבי אלעזר, במה ידעת. אמר ר' לון, סימנא יהב לי אבא ואנא אשתמודענא ביה. א"ל, תינח חיויא, דאשתמודעת ביה. ההוא דאתנחם יתב מחוביה, במה ידעת. אמר לון, כד הוה אויל ההוא חיויא, קשקשוו הוו סלקין, וזנביה זקיף, ואיהו דאזל בבהילו. רוחא אחרא הוה אויל לקבליה, והוה קארי קמיה, טוב מאורחך, דהא תב מחוביה ואתנחם ההוא בר נש. וההוא חיויא בישא לא הוה אצית, עד דיתנון ליה ^ט כופר באתריה דההוא ב"נ ^ח דאתחייב קטילא ותב מאורחיה ואתנחם. דכך אורחוי דחיוא עילא ותתא, כיון דאתיהיב ליה רשו, לא תב, עד דאשלים ההוא דינא בישא דאתיהיב ליה רשו למעבד, או דיתנון ליה באתריה חייבא אחרא בכופרא, דהא בריקנייא לא יפוק, כיון דאתיהיב ליה רשו.

(לד) א"ל, תינח כל ^א דא. ההוא גוי דאמרת ^ב דאתיהיב ליה כופרא במה ידעת. אמר לון, כיון דמלילת לחיויא, ההוא רוחא דהוה אויל לקבליה, ולחיש ליה דיתיב לאורחיה דהא אתנחם ההוא ב"נ, ^ג הוא דליג על אודני, ואמר לי.

(לה) תוהו חבריאי, אמר ר' אלעזר, חבריאי, נהך ונחמי, דהא חיויא כבר עבד מה דעבד. קמו וקריבו לגבי חד טינרא בההוא בי חקל, אשכותו לההוא גוי דמת, וההוא נחש כרוך על עקביה, ולא הוה אבדיל מניה. ^ד לבתר אתפרש מעקביה, וסליק על גרוניה, ואכריך תמן. ומתמן נחית על עקביה, ולא היה מתפרשא מניה.

חלוסי גרסאות

ר נ"א ליה (קראקא). ^ט נ"א מוסיף כופר בהדיה (קראקא). ^ח נ"א דאיהיב (ירושלם). ^א נ"א ל"ג דא (קראקא). ^ב נ"א דיהבת (קראקא). ^ג נ"א ל"ג הוא (קראקא). ^ד נ"א ובתר (קראקא).

הסולם

מאמר

ואתן אדם תחתך

שניתנה לו רשות לעשות, או שיתנו לו רשע אחר כופר במקומו. כי לא ישוב ריקם, אחר שניתנה לו רשות.

(לד) א"ל תינח כל וכו': אמרו לו, כל זה נכון הוא. אבל אותו גוי שאמרת שניתן בשבילו כופר, במה ידעת. אמר להם, כיון שדברתי אל הנחש, הנה אותו הרוח שהיה הולך כנגדו ולוחש לו שישוב לדרכו כי נחם אותו האדם מן העוון, הוא דלג על אוני ואמר לי.

(לה) תוהו חבריאי, אמר ר' אלעזר, חבריאי, נלך ונראה, כי הנחש כבר עשה מה שעשה. קמו וקריבו לסלע אחד באותו שדה, ומצאו לגוי ההוא שמת, ואותו נחש היה כרוך על עקביה, ולא נפרד

(לג) אמרו חבריאי לרבי וכו': אמרו החברים לר' אלעזר, במה ידעת. אמר להם סימן נתן לי אבי, ואני הכרתי על ידו. אמרו לו, זה נכון כלפי הנחש שהכרת בו, אבל אותו אדם, שניחם ושב מעונו, במה ידעת. אמר להם, כשאותו הנחש היה הולך, והקשקשים שלו היו עולים, וזנבו היה זקיף, והוא הלך בחפזה, ורוח אחר היה הולך כנגדו, והיה קורא לפניו שוב מדרכך, כי אותו אדם שב מעונו וניחם. ואותו הנחש הרע לא היה מקשיב עד שיתנו לו כופר במקום אותו אדם שנתחייב הריגה ושב מדרכיו וניחם, כי כך דרך הנחש למעלה, דהיינו הנחש הרוחני, ולמטה, הנחש הגשמי. כיון שניתנה לו רשות אינו חוזר עד שמשלים אותו הדין הרע

לו) אשכחו ליה ארנקי חד מלייא דינרין, דגול לחד יודאי באורחא, ם ומחא ליה. נטל רבי אלעזר את הארנקי, ואמר, בריך * רחמנא, דבכולא ם עביד שליחותא. תבו לההוא אתר ז דהוו.

לז) פתח רבי אלעזר ואמר, ם מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתיך ולאומים תחת נפשך. מאשר יקרת, יקר מבעי ליה, והכי אצטריך, מאשר ם אתה יקר בעיני, מהו יקרת, מכלל דאיהו מגרמיה אתיקר. הכי הוא ודאי, דכל ב"נ דאיהו בחיובא קמי קב"ה, בקדמיתא הוא מזוללא, ם ותועבה איהו קמי קב"ה, ובתר דאמלך ותב מחוביה, השתא אתיקר איהו מגרמיה, וקב"ה קארי עליה ואמר, מאשר יקרת, את מגרמך יקרת.

לח) בעיני נכבדת ואני אהבתיך, דהא לית רחימו לקב"ה בהדי ב"נ בעלמא, אלא למאן דתב מחוביה, וע"ד ואני אהבתיך. אבל מה אעביד, דהא יהיבת רשו לחויא לנזקא. דא הוא עיטא, ואתן אדם תחתיך. מאי איהו אדם דיהב קב"ה כ כופר תחותיה. ההוא אדם דאתי ז מעמא דסטרא בישא, דההוא חיויא מדיליה ייכול. דכתיב ואתן אדם, אל תקרי אדם, אלא אדום. ולאומים, דא הוא ם ולאום מלאום יאמץ, ודא זרעא דעשו, דיהיב תחת נפשיה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ז) (ישעיה מג) בהשמטות ח"ג דף דש : : ת"ז תכ"ב ם נ"א וחמא (מונקאטש בסוגריים). ם נ"א עבידנא (דפוסים ראשונים). ז ה"ג בדפוסים ראשונים נ"א מוסיף דהו אולי (מונקאטש במרובעים). ם נ"א אתיקר (דפוסים ראשונים). ם נ"א ל"ג ותועבה איהו (קראקא). י נ"א מוסיף יקרת בעיני (דפוסים ראשונים). כ נ"א ל"ג כופר (קראקא). ל נ"א מההוא עלמא דההוא ול"ג מעמא דסטרא בישא (קראקא) נ"א מוסיף מעמא אחרא (מונקאטש במרובעים).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתיך

נפרד ממנו. אודיכ, נפרד מעקבו ועלה על גרונו, ונכרך שם. ומשם היה יורד על עקבו, ולא היה נפרד ממנו.

לו) אשכחו ליה ארנקי וכו' : מצאו שם כיס אחד מלא דינרים, שגזל מיהודי אחד בדרך, והכה אותו. לקח ר' אלעזר את הכיס, ואמר, ברוך הרחמן, שבכל דבר הוא עושה שליחותו. חזרו לאותו מקום שהיו בו.

לח) בעיני נכבדת ואני אהבתיך : כי אין אהבת הקב"ה אל אדם בעולם, אלא למי ששב מעונותיו, וע"כ, ואני אהבתיך. אבל מה אעשה, כי כבר ניתנה רשות לנחש להזיק. זו היא עצה, ואתן אדם תחתיך. מהו האדם שהקב"ה נותן כופר תחתיו, הוא אדם הבא מעם של הצד הרע, שאותו נחש יאכל משלו. דהיינו מן הצד שלו. שכתוב, ואתן אדם, אל תקרא אדם, אלא אדום. ולאומים, היינו אותו שנאמר עליו, ולאום מלאום יאמץ, וזה זרעו של עשו שנותן תחת נפשו.

לז) פתח ר' אלעזר וכו' : פתח ר"א ואמר, מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתיך ולאומים תחת נפשך. שואל, מאשר יקרת, יקר היה צריך לומר. וכך היה צריך לומר, מאשר אתה יקר בעיני, מהו יקרת, שמשמע שמעצמו נעשה יקר. ומשיב, כך הוא ודאי, כי כל אדם שהוא בעונות לפני

אדהו

(דפו"י דף נ"ד ט"א * ט"ב)

(לט) אדהו יתבי, הא ם ההוא יודאי, דגול ן ליה ההוא גוי, ם דקטליה חויא, אתי ם מאורחא, ף ולא. ומגו תוקפא דשמשא, עאל בההוא חקל, ויתבי תחות אילנא חד, והוא ץ מתרעם לקב"ה, ומצדיק עליה דינא, ואמר, מארי דעלמא, גלוי ויזוע קמך, דאנא לא ם חיישנא עלי, ועל גופאי, ועל ממוני כלום, דהא בדינא אתעביד כל מה דאתעביד. אבל אבא ואמא סבין אית לי, דלית לי במה ך דאפרנס לון, וע"ד ם חיישנא.

(מ) ותו, על כל דא, צרורא חדא דדינרין דהוה בההוא ארנקא, דחד מסכינא למעבד חופה לברתיה ענייא, מה ן יעביד. מאריה דעלמא, ע"ד כאיבנא בלבאי ם יתיר.

(מא) ב בכי ואמר, ן משפטי ה' אמת צדקו יחדיו. דינן דמארי עלמא קשוט אינון. אמאי אינון קשוט. בגין דצדקו יחדיו. דהא בשעתא דדינא, דקב"ה בעי למעבד ן דינא, כמה מארי תריסין קיימין מהאי סטר ך ומהאי סטר ן ומגיחין אלין באלין, ומצדיקין אלין באלין. ן כיון דצדקו אלין באלין ואסתכמו כחדא, כדן משפטי ה' אמת. אימתי ך צדקו יחדיו. כד מצדיקין כל בני דינא ן דלעילא. ם מארי דעלמא, על דא אנא בכינא, ולא על דידי.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) (תהלים יט) קדושים יא לעיל כי תשא אות עב ם ג"א ל"ג ההוא (קראקא). ן ג"א ל"ג ליה (דפוסים ראשונים). ם ג"א דקטל (דפוסים ראשונים). ם ג"א באורחא (דפוסים ראשונים) ג"א משלהי (מונקאטש במרובעים). ף ג"א לאי ועייף (דפוסים ראשונים). ץ ג"א אתרעא (קראקא). ק ג"א חיישינן (קראקא). ר ג"א אפרנס (דפוסים ראשונים). ם ג"א חיישינן (קראקא). ת ג"א אעביד (קראקא). א ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א יתיב (דפוסים ראשונים). ב ג"א בכה (דפוסים ראשונים). ג ג"א ל"ג דינא (קראקא). ד ג"א ל"ג ומהאי סטר (חינציא). ה ג"א ומצדיקין אלין באלין ומנחי אלין באלין (קראקא). ו ג"א ומצדיקין אלין באלין ומנחי אלין באלין (חינציא). ו ג"א ל"ג כיון דצדקו אלין באלין (קראקא). ז ג"א מוסיף כד צדקו (קראקא). ח ג"א לעילא (קראקא). ט ג"א ואנא מארי דעלמא על דא בכינא (חינציא) ג"א וע"ד מארי דעלמא ע"ד בכינא (קראקא).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתך

מה יעשה. רבון העולם. על זה אני כואב בלבי ביותר.

(מא) בכי ואמר משפטי וג' : בכה ואמר. משפטי ה' אמת צדקו יחדיו. דינים של רבון העולם הם אמת. למה הם אמת. כשום, שצדקו יחדיו. ומפרש. כי בשעה שהדין של הקב"ה רוצה לעשות דין. כמה בעלי מגינים המתוכחיים עומדים מצד זה ומצד זה. ולוחמים אלו באלו, ומצדיקים אלו באלו. כיון שצדקו אלו באלו והסכימו יחד, אז משפטי ה' אמת. מתי צדקו יחדיו, כשמצדיקים הדין. כל בית הדין של מעלה. רבון העולם על זה אני בוכה, ולא על שלי.

(לט) אדהו יתבי הא וכו' : בעוד שהיו יושבים, הנה אותו יהודי, שהגוי, שהרגו נחש, גזלו, בא מן הדרך, והיה עיף. ומחמת תוקפו של השמש, נכנס באותו שדה, וישב תחת אילן אחד, והיה מתרעם לפני הקב"ה, ומצדיק עליו את הדין, ואמר, רבון העולם, גלוי וידוע לפניך שאיני דואג עלי ועל גופי ועל כספי כלום, כי בדין נעשה כל מה שנעשה. אבל אב ואם זקנים יש לי, שאין לי במה לכלכלם, ועל זה אני דואג.

(מ) ותו על כל וכו' : ועוד, על כל זה, צרור עם דינריום, שהיה באותו כיס, שהוא של עני אחד, שצריך לעשות חופה לבתו העניה, (דפ"י דף ג"ד ס"ב) 714

(מב) שמע ר"א וחברייא, וקמו לגביה, חמו יתיה דהוה יתיב תחות
ההוא אילנא. ואתקיפו ביה, ונטלו יתיה לגביהון, אר"א לא תדחל זכאה
קשוט, דאי לאו זכאה אנת, לא ירחיש לך קב"ה ניסא רברבא כמה דעבד.
כ ובקדמיתא טול ארנקי דדינרין דילך, ו ותחמי מה דעביד קב"ה בגינך.
(מג) אזל בהדייהו, וחמא ׀ ההוא גוי מא, וחויא הוה עביד ביה ׀ נוקמין.
והוה כריך על קדלוי כדבקדמיתא. אשתטח ההוא יודאי בעפרא, ואודי ושבח
למאריה דעלמא. וקם ונשק ידוי דר"א וחברייא, ׀ אמר לון, השתא ידענא
דקב"ה ארחיש ניסא דא בגיניכו.

(מד) ׀ אבל רבנן, על אבא ואימא סבין דאית ׀ לי בכינא, ועל חד
מסכינא דיהב לי צרורא דא. פתח הארנקי, ואחמי לון הצרורא, וכן אחמי לון
ז מחאה, דעבד ליה ההוא גוי. צלי עליה רבי אלעזר, ואיתסי.

(מה) קריבו לגבי ההוא גוי כמלקדמין, וחמו ההוא חויא ׀ דהוא עביד
ביה נוקמין כדבקדמיתא. אמר ר"א, ׀ חויא חויא, כל מה דעבדת, יאות עבדת.
ותו דאחמית חילך וגבורתך * ביה. ועבדת נוקמין סגיאין. והא חמינין
תלת זמנין, ׀ ואחמית כל מה דעבדת. מכאן ׀ ולהלאה, זיל ואתטמר במערתך,
וגזורנא עלך, דלא תנזיק לברייתא בעלמא. אתפרש ההוא חויא, וכפיך
רישיה, ואזל ליה.

(מו) אמר ר"א לההוא יודאי, טול עדאה דשנאך, דהא כיסא דדינרין

חלופי גרסאות

נ"א ואתקיפניה (קראקא). כ נ"א בקדמיתא (קראקא). ל נ"א מוסיף ותיוול ותחמי (קראקא). ט נ"א ל"ג ההוא
(חינצ'א). נ נ"א ל"ג נוקמין והוה כריך על קדליה (קראקא). ס נ"א מוסיף אמר ר' אלעזר (קראקא).
ז נ"א אצל (קראקא). פ נ"א ליה (קראקא). צ נ"א המראה (דפוסים ראשונים). ק נ"א דהוה עביד כו בקדמיתא
(קראקא). ר נ"א כל חויא מה דעבדת (חינצ'א). ש נ"א ואחמין (קראקא). ת נ"א ל"ג ולהלאה (קראקא).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתיו

על אבי ואמי הזקנים שיש לי, בכיתי. ועל
עני אחד שנתן לי הצרור הזה. פתח הכיס
והראה להם הצרור. וכן הראה להם המכה,
שעשה לו אותו הגוי התפלל עליו ר' אלעזר,
ונתרפא.

(מה) קריבו לגבי ההוא וכר': קרבו
לאותו הגוי כבתחילה, וראו אותו הנחש שהיה
עושה בו נקמות כבתחילה. אמר ר"א נחש
נחש, כל מה שעשית יפה עשית. ועוד שהראת
כחך וגבורתך בו, ועשית נקמות גדולות. והרי
ראינו זה ג' פעמים, וראיתי כל מה שעשית.
ככאן ולהלאה, לך והסתתר במערתך. וגזורני
עליך שלא תזיק לבריה בעולם. נפרד אותו
נחש משם, וכסף ראשו, והלך לו.

(מו) אמר ר"א לההוא וכר': אמר ר"א
לאותו:

(מב) שמע ר"א וחברייא וכר': שמע
ר' אלעזר והחברים, וקמו אליו. ראו אותו
שהיה יושב תחת אותו אילן. החזיקו בו, ולקחו
אותו אצלם. אר"א, אל תירא צדיק אמיתי,
שאם לא היית צדיק, לא היה מקרה לך הקביה
נס גדול כמו שעשה. ובתחילה קח כיס הדינרין
שלך. ותראה מה שעשה הקב"ה בשבילך.

(מג) אזל בהדייהו וחמא וכר': הלך
עמהם, וראה אותו הגוי מת, ונחש עושה בו
נקמות, והיה כרוך על צוארו כבתחילה. השטתח
אותו יהודי בעפר, והודה ושיבח לרבון העולם.
וקם ונשק ידיהם של ר"א והחברים. אמר להם,
עתה ידעתי שהקב"ה הקרה לי הנס הזה
בשבילכם.

(מד) אבל רבנן על וכר': אבל חכמים.

דדהבא אית ליה א לגביה. ושבוך ליה מאנוי, ולא תטול מדיליה כלום. וזיל לגבי גברא דדוך פלן, ותשכח דמיתת אתתיה, זיל לגביה, והב ליה כיסא דדינרין דא, בגין דההוא גברא אית ליה ברא חדא, ושמעון שמיה, והוה אזיל בסחורתא על ימא, ואינון בארבא, ב ובריה דהאי גוי גנב ליה לההוא כיסא, ויהב ליה לההוא רשע. ואימא לההוא יודאי, דיסלק כיסא ג דא לבריה, דלעגל ייתי לגביה, ויודי לקב"ה, דאחזר אבידתא למאריה. וכך עביד, נטל כיסא, ואסגיד לקמיה דרבי אלעזר, ונשק ידוי, תוהו חברייא.

מז) אמר רבי אבא, בכל ארחא דא, אית תוהו, בכל מה דחמינן בך, והשתא איהו תוהא על תוהא, מהו דין. א"ל, מלה דא לאו בסימנא איהו, ולא בחכמתא, אלא רוחא דילי אסתכל, ואנא חמינא, כאלו בעינא חמינא. תוהו כלהו חברייא. ד ואזלו ה כלהו, וההוא יודאי בהדייהו. עד דמטו לגבי תמוי. כיון דמטו תמן, אשכחוהו לחמוי דהוי יתיב על גבי ערסוי ולעי באורייתא. בריך ברכתא רבי אלעזר, ובריכו חברייא, ואיהו חדי בהדייהו.

מאמר רפאני וארפא הושיעני ואושעה

מח) פתח ואמר, ^ט רפאני ה' וארפא כו', כיון דאמר רפאני, מהו וארפא. כיון דאמר הושיעני, מהו ואושעה. כיון דאסיא מסי, מאן הוא דמחי. מט) ו אלא כל אסוותא דעלמא, בידי דקב"ה. אבל אית מנהון, על ידא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (ירמיה יז) בהשמטות ח"ג ד' דש : שה. א ג"א מוסיף לגביה דשבק ליה בריה דההוא עכ"ם לאבוי (מונקאטש במרובעים). ב ג"א בריה (קראקא). ג ג"א ל"ג דא (קראקא) ג"א דין (תינציא). ד ג"א אולו (קראקא). ה ג"א מיסיף כלהו חברייא (מונקאטש במרובעים). ו ג"א מוסיף אלא אר"י חמוי (מונקאטש במרובעים).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתיו

לאותו היהודי, קח שלל שונאך, כי כיס הנדי זהב יש לו אצלו. רק עוזב לו את בגדיו ואל תקח משלו כלום. ולך לאדם שבמקום פלוני, ותמצא שאשתו מתה. לך אליו, ותתן לו כיס הדינרים הזה. כי אותו אדם יש לו בן אחר, ושמו שמעון. והיה הולך עם סחורה על היים, והם באניה, ובנו של אותו הגוי גנב את הכיס, ונתן אותו לאותו רשע, דהיינו לאביו. ואמור לאיתו יהודי, שיתן הכיס הזה לבנו, שבקרוב יבא אליו, ויודה להקב"ה, שהחזיר האבדה לבעליו. וכך עשה, לקח הכיס, והשתחוה לפני ר"א, ונשק ידיו, תמהו החברים.

מז) אמר ר' אבא וכו' : אד"א, בכל הדרך הזה, בכל מה שדאינו בך היו פלאות, יעתה הוא פלא על פלא, מה זה. אמר לו, דבר זה אינו בסימן, ואינו בחכמה, אלא הרוח שלי הסתכל, ואני ראיתי, כאלו ראיתי בעיני, תמהו כל החברים. והלכו כולם ואותו היהודי

מאמר רפאני וארפא הושיעני ואושעה
מח) פתח ואמר רפאני וכו' : פ"א, רפאני ה' וארפא וגו'. שואל, כיון שאמר רפאני מהו וארפא. כיון שאמר הושיעני מהו ואושעה. ועוד, כיון שהרופא מרפא מי הוא שמכה. מט) אלא כל אסוותא וכו' : ומשיב. אלא כל הרפואות שבעולם הן בידי הקב"ה, אבל יש מהן שהן על ידי שליח, ויש מהן שלא נמסרו לשליח. ואלו שנמסרו בידי שליח הן רפואות, אבל לפעמים חוזרות המחלות, אבל אלו שהקב"ה מרפא, אותה המחלה אינה חוזרת לעולם, וע"כ הרפואה שלו היא רפואה שאין אחריה מחלה כלל. ומשום זה, רפאני ה' וארפא ודאי

דשליחא. ואית מנהון, דלא אתמסרו בידא דשליחא. ואינון דאתמסרו בידא דשליחא, אסוותא אינון, אבל לזמנא מתהדרין. אבל אינון דקב"ה מסי, ז הווא מרעא לא ׀ אתהדר לעלמין. וע"ד, אסוותא דיליה, איהי אסוותא, דלית בה מרעא כלל. ובג"כ, רפאני ה' וארפא, ודאי, בלא ׀ קטרוגא כלל. והשתא חברייא, קב"ה יהיב לי אסוותא, ועשק לי וערב לי.

(ג) סחו ליה כל. ההוא עובדא, תווה, ובכה וחדי. כ ואמר, חברייא, נדרנא, דאיהך לגביה, ז ואתחבר בהדיה, ונודה ונשבח למארי עלמא. חדי בהדיהו.

(גא) אמרו ליה, במאי הוית מתעסק. אמר לון, הוינא משתדל בפ' בלק, וחמינא, דחכמתא דיליה, הוה תקיף ויתיר מחכמתא דבלעם. חכמתא דבלעם רגעא חדא, חכמתא דבלק בכל זמנא. אבל מפתחן דכלהו, בידי דבלעם הוה. ׀ בגין דאיהו הוה ז אשלים בפומא. בלק הוה ידע למעבד חרשוי, ולא ׀ ידע לאשלמא בפומא.

מאמר אל תירא עבדי יעקב

(נב) פתח ואמר, ׀ ואתה אל תירא עבדי יעקב כו'. האי קרא אוקמוה. אבל אל תירא עבדי יעקב, ׀ מחרשי דבלעם. ואל תחת, מקסמוי דבלק.

(נג) ת"ח, היאך הוה תרווייהו דא בדא בעיטא בישא לקביל ישראל. אמר בלעם, יעקב ׀ בביתא דלכון אבי אבא הוה, ונחש נחשין לקבליה, ויכיל ליה. אנא אסדר נחשין לקבליה. אמר בלק, ואנא אסדר קוסמין לשמא דאיברי ישראל.

(נד) בההיא שעתא, נפק רוחא חדא מסטרא דיוסף, מגו ענפי אילנא,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז נ"א ל"ג הווא (קראקא). ח נ"א מתהדרין (קראקא)
 ז"א מתהדר (ווינציא). ס נ"א קטיעא (קראקא). י נ"א
 ל"ג הווא (דפוסים ראשונים). כ נ"א ואמרי (קראקא). ל נ"א ואיסתבר (קראקא). מ נ"א ל"ג בגין (קראקא).
 נ נ"א שלים (קראקא). ס נ"א מחסיף הוה ידע (קראקא). ע נ"א מחרשוי (דפוסים ראשונים). פ נ"א רביחא דלכון
 אבא הוה (קראקא)

הסולם

מאמר

דאי, בלי קטרוג כלל. ועתה חברים הקב"ה נתן לי רפואה, ועשק אותי, שאהחלה אותי, וערב לי, שרפא אותי.

(ג) סחו ליה כל וכו': סיפרו לו כל המעשה הווא. התפלא, ובכה, ושמח. ואמר, חברים, נודר אני, שאלך אליו לאותו שעהגוי גזל ממנו הכיס, ואתחבר עמו, ונודה ונשבח לרבון העולם. שמח אתם.

(גא) אמרו ליה כמאי וכו': אמרו לו במה היית עוסק. אמר להם הייתי עוסק בפרשת בלק, וראיתי שחכמת בלק היתה חזקה ויתרה מחכמת בלעם. חכמת בלעם היתה לרגע אחד, חכמת בלק היתה בכל זמן. אבל מפתחות של כל החכמה היו בידי בלעם, משום שהוא היה משלים בפה. בלק היה ידע

ואתן אדם תחתיך לעשות כשפים וכו'. ידע להשלים בפה.

מאמר אל תירא עבדי יעקב

(נב) פתח ואמר ואתה וכו': פו"א, ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' מקרא זה העמידוהו. אבל, אל תירא עבדי יעקב, היינו מכשפיו של בלעם, ואל תחת, היינו מקסמיו של בלק.

(נג) ת"ח היאך הוה וכו': בוא וראה איך שניהם היו בעצה רעה זה בזה כנגד ישראל. אמר בלעם, יעקב היה בבית לבן אבי אבי, וניחש כשפים כנגדו, ויכול לו. אני אסדר כשפים כנגד יעקב. אמר בלק, ואני אסדר קסמים לשם הנקרא ישראל.

(נד) בההיא שעתא נפק וכו': באותה שעה

ונשיב באינן נחשין, ובטיל לון. והיינו דאמר יוסף, ^א כי נחש ינחש איש אשר כמוני. מאי איש אשר כמוני. בגיני אית ^ב איש דנחשים יבטל לבנייכו. בגיני איהו לעילא, והיינו איש * אשר כמוני. כמוני אית איש לעילא, ^ג דאפיק רוחא אחרא, מגו אילנא דלתתא, ונשיב בההוא קסם, ובטיל ליה.

^{גה} והיינו ^ד קסם על שפתי מלך. מאן מלך. דא אילנא דלתתא. כדין אתיב בלעם ואמר, ^ה כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. ותרווייהו הוו מתרין סטרין אלין.

^{וה} כי אתך אני. לא הוו יומין מן יומא דאתברי עלמא, דאצטריך הכי למהוי קב"ה בהדייהו דישראל, כההוא זימנא, דבעא בלעם לשיצאה לשנאיהון דישראל מעלמא. וע"ד אמר קב"ה, בלעם בעא לשיצאה לכו מעלמא, אבל אנא לא אעביד הכי, אלא ^ו כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתך שמה ואתך לא אעשה כלה.

^{זו} דאלו ייתון כל עמין דעלמא, לא יכלין לשיצאה ^ז לכוון מעלמא. אתא לבן בקדמיתא, ובעא לאעקרא ליה ליעקב בלחודוי מעלמא, אתא קב"ה, ואגין עליה. דכתיב, ^ח השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע. אתא פרעה, ובעא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

^א ג"א ל"ג איש (דפוסים ראשונים). ^ב ה"ג ב"פוס מונקאטש במרובעים ג"א דנפק (מונקאטש בסוגריים) ג"א נפק (דפוסים ראשונים). ^ג ג"א לון (דפוסים ראשונים).

^א (בראשית מד.) ^ב (משלי טז.) ^ג (במדבר כג) וישלח לג' ז"ח ד' פא ט"ג. ^ד (ירמיה מו.) ^ה (בראשית לא.) וירא שמו ויצא שפט.

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתך

שלמטה. שהוא המלכות, המבטלת את הקסמים. אז השיב בלעם ואמר, כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. ושניהם, בלעם ובלק, היו משני הצדדים האלו.

^{גה} כי אתך אני: עוד לא היה יום, מיום שנברא העולם, שהקב"ה היה צריך להיות עם ישראל, כבאותו הזמן, שבלעם רצה לכלות שונאיהם של ישראל מן העולם. ועל זה אמר הקב"ה, בלעם רצה לכלותכם מן העולם, אבל אני לא אעשה כך, אלא כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתך שמה ואתך לא אעשה כלה.

^{זו} דאלו ייתון כל וכו': שאלו יבואו כל עמי העולם לא יוכלו לכלותכם מן העולם. לבן בא בתחילה ורצה לעקוד את יעקב בלברו מן העולם, בא הקב"ה והגן עליו. שכתוב, השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע.

בא

שעה יצא רוח אחד מצד יוסף מתוך ענפי האילן, ונשב באלו הכשפים וביטל אותם. והיינו שאמר יוסף, כי נחש ינחש איש אשר כמוני. מהו איש אשר כמוני. ומשיב, בשבילי, יש איש שיבטל הכשפים הנקראים נחשים, לבניכם. בשבילי הוא למעלה, דהיינו יסוד, שיוסף היה מרכבה לו. והיינו איש אשר כמוני. כמוני, היינו שיש איש למעלה, דהיינו יסוד, שמוציא רוח אחר מתוך האילן שלמטה, שהוא המלכות, ונושב בקסם ההוא, ומבטל אותו. פירוש, שהנחשים מתבטלים ע"י היסוד, וז"ש, בגיני אית איש דנחשוי"ם יבטל וכו'. והקסמים מתבטלים ע"י המלכות, וז"ש, כמוני אית איש לעילא דאפיק רוחא אחרא מגו אילנא דלתתא ונשיב בההוא קס"ם ובטיל ליה. דהיינו נחשים ע"י היסוד, וקסם ע"י המלכות.

^{גה} והיינו קסם על וגר: והיינו קסם על שפתי מלך. מי הוא מלך. זה הוא האילן ליה. (דפוסים דה ג"ד ט"ג *) ^{זו}

לשיצאה לון מעלמא, ם אתא קב"ה ואגין עליהון, דכתיב, ן וכאשר יענו אותו וגו'. אתא המן ובעא לשיצאה לון מעלמא, אתא קב"ה ואתיב כולא על רישיה. וכן בכל דרא ודרא, קב"ה אגין עלייהו דישראל תדיר.

נח) וישראל אמרי, ם חסדי ה' כי לא תמנו. כי לא תמו מבעי ליה. אלא חסדי ה', בכל דרא ודרא הוּו בסעדן. כי לא תמנו, ן דלא אשתיציננא. מ"ט. ם משום דלא אתמנעו רחמיו מינן. דכתיב, ם כי לא כלו רחמיו.

נט) ת"ח, מה כתיב בקדמיתא, ן וישלח מלאכים אל בלעם. ולבתר וילכו זקני מואב זקני מדין, הל"ל וילכו המלאכים, מ"ט קא שני מלה ממאי דקאמר בקדמיתא.

ס) אלא ההוא רשע דבלק, חכים הוה בכל דרגין דלעילא, אינון דקשרין קשרין, למעבד בהו חרשין וקוסמין. ם וכל אינון דרגין עילאין מינייהו, דבהו כפיין לדרגין תתאין.

סא) אמר ליה, בכל זמנא ם דאנון חרשין ם וקסמין ונחשין, אית לן דרגין ומלאכים ידיען, ואשתמודען לגבי חרשין וקוסמין. אבל מכאן ולהלאה, אית לך לעיינא ן באתר אחרא עילאה.

סב) כתב ליה שמהן אחרנין, באינון דרגין קדישין. והכי אורחיהו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ת) (שמות א) שמות רצת. א) (איכה ג) ויחי תרסב. ן ה"ג בדפוס מונקאטש כמרובעים נ"א דאינון (קראקא). ג"א דאילין (וינציא). ד ג"א ל"ג מן וקסמין עד וקוסמין (קראקא). ה ג"א מאתר ול"ג אחרא (קראקא).

ב) (שם שם. ג) (במדבר כב) בלק קלג. ן ה"ג בדפוס מונקאטש כמרובעים נ"א דאינון (קראקא). ג"א ל"ג משום (דפוסים ראשונים). ב ג"א בכל (קראקא). ת ג"א ולא (דפוסים ראשונים). א ה"ג בדפוס מונקאטש נ"א ל"ג מן אתא קב"ה עד אתא קב"ה (קראקא).

ואתן אדם תחתיו

הסולם

מאמר

ממה שאמר בתחילה, וקראם זקני מואב וזקני מדין.

ס) אלא ההוא רשע וכו': ומשיב. אלא אותו רשע בלק היה חכם בכל המדרגות שלמעלה, באותם הקושרים קשרים לעשות על ידיהם כשפים וקסמים, בכל אלו המדרגות העליונות מהם, שבהם היו מכריחים את המדרגות התחתונות.

סא) אמר ליה בכל וכו': אמר לו, בלק ובלעם, בכל זמן אנו המכשפים והקוסמים והמנחשים, יש לנו מדרגות ידועות, ומלאכים ידועים הנודעים למכשפים ולקוסמים, אבל מכאן והלאה, יש לך לעיין במקום אחר עליון.

סב) כתב ליה שמהן וכו': כתב לו שמות אחרים, מאלו המדרגות הקדושות, וכך דרכם של הקוסמים והמכשפים, היודעים המדרגות

בא פרעה ורצה לכלותם מן העולם, בא הקב"ה והגין עליהם. שכתוב, כאשר יענו איתו וגו'. בא המן ורצה לכלותם מן העולם, בא הקב"ה והשיב הכל ראשו. וכן בכל דור דור, הקב"ה מגן תמיד על ישראל.

נח) וישראל אמרי חסדי וכו': וישראל אומרים, חסדי ה' כי לא תמנו. שואל, כי לא תמו היה צריך לומר. ומשיב, אלא חסדי ה', פירושו שבכל דור דור הוא בעזרתנו. כי לא תמנו, פירושו, שלא כלינו מן העולם. מהו הטעם, הוא, משום שלא נמנעו רחמיו ממנו, שכתוב, כי לא פלו רחמיו.

נט) ת"ח מה כתיב וכו': בוא וראה, מה כתוב בתחילה, וישלח מלאכים אל בלעם. ואח"כ, וילכו זקני מואב עם זקני מדין. היה לו לומר, וילכו המלאכים. למה שינה דבריו

(דפי"ו דף נ"ד ס"ד)

דקוסמין וחרשין, ודידעי אינון דרגין דההוא קסם שרייא בהו, ועבדין חרשייהו, וואומי להון בדרגין אחרנין עילאין מינייהו, ועבדי מה דעבדי.

(ג) שלח ליה הכי. עמא דא, לאו קשרא דילהון כשאר עמין דעלמא. אבל קשרא דילהון באתר אחרא ה עילאה, מתקשרא. ה לעילא מכל דרגין.

(ד) כתב ושלח ליה, פיפוסא ופטרונא. דתריסר נצוצין, דסחרן גלגלי רתיכא דכורסייא קדישא, ווא"ל, אי תסתכל בהני, ו בהני תסתכל, בגין דהני תריסר מתקשרן ביי"ב שבטים. ואי בהני תעביד חרשין, בדיוקנא דילהון לתתא, דאינון יי"ב שבטים, ויי"ב דגלין פרישן, ניכול לון, וניגח בהון קרבא, ונעקר לון מעלמא.

(ה) והיינו וישלח מלאכים, ה מלאכים ודאי. וקסמים בידם, פיפוסים דמלאכין קדישין, הוּו אתיין בידייהו. ואיהו לא ידע, דכל דרגין עילאין, בידא דקב"ה אינון. מה חשיב בלק. חשיב, דעמא דישראל אתמסרו למלאכין, כשאר עמין דעלמא. וע"ד כתב שמהן דאלין מלאכים תריסר. ושלח ליה, והיינו וישלח מלאכים.

(ו) א"ל ו ת"ה, כל דרגין דאינון מקשרן קשרין, לתברא עמא דא, מסטרא דצפון אינון. ומסטרא דצפון זמינין למנפל. שולטנו דחרשין דילן, מסטרא דצפון אינון. * השתא ניכול לאגחא בהון קרבא, דהא יי"ב אלין דאינון מתקשראן בהו, מסטרא דצפון שריין למימני.

חלופי גרסאות

ו ג"א ידעי (דפוסים ראשונים). ז ג"א ואומן (דפוסים ראשונים). ח ג"א ל"ג עלאה (קראקא). ט ה"ג ברפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג לעילא מכל דרגין (דפוסים ראשונים). י ג"א דתריסין נסבין (קראקא). כ ג"א א"ל (דפוסים ראשונים). ל ג"א ל"ג בהני (קראקא). מ ג"א תסתכל בהני (חינצ'א). נ ג"א והיינו (קראקא). ו ג"א ל"ג ת"ח (דפוסים ראשונים). ס ג"א וסטרא (קראקא). ע ג"א ל"ג דאינון (קראקא).

ואתן אדם תחתיו

הסולם

מאמר

ושל יי"ב דגלים שלהם הפרושים, נוכל להם, ונעשה עמהם מלחמה, ונעקור אותם מן העולם. (סה) והיינו וישלח מלאכים וכו': והיינו שכתוב, וישלח מלאכים, מלאכים ודאי. דהיינו מלאכים עליונים. וקסמים בידם, היינו ההשתלשלות של המלאכים הקדושים. היו מביאים בידיהם. והוא לא ידע, שכל המדרגות העליונות הם בידי הקב"ה. מה חשב בלק. הוא חשב, שעם ישראל נמסר למלאכים כמו האומות האחרות שבעולם. וע"כ כתב השמות של אלו יי"ב המלאכים ושלח לון. והיינו, וישלח מלאכים.

המדרגות האלו שהקסם שורה בהם, שעושים כשפיהם, ומשביעים אותם במדרגות אחרות עליונות מהם, ועושים מה שעושים.

(ג) שלח ליה הכי וכו': שלח לו כך. עם הזה, אין הקשר שלהם, כעמים אחרים שבעולם, אבל הקשר שלהם הוא במקום אחר עליון, שמתקשר למעלה מכל המדרגות.

(ד) כתב ושלח ליה וכו': כתב ושלח לו ההשתלשלות והאבהות של יי"ב ניצוצים המסבכים את גלגלי המרכבה, של הכסא הקדוש, שהוא המלכות, ואמר לו, אם תסתכל באלו, דהיינו בישראל, באלו תסתכל, ביי"ב ניצוצין הנ"ל, משום שיי"ב ניצוצים אלו, מתקשרים ביי"ב שבטים. ואם תעשה כשפים באלו, בצורתם שלמטה של יי"ב שבטים אלו, (דפויי דף ג"ד ט"ד *) דף ג"ה ט"א

(סז) והואיל ומשמאלא שריין תוקפא דילהון, אתחלש ואתבר, בגין דכל תוקפא דילהון לההוא סטרא איהו. מהו. דכתיב, ט עומד על שנים עשר בקר שלשה פונים צפונה. מצפון שארי לממני. אמר, הא תוקפא דילן מצפון איהו, ואינון מ' חסר חד דרגין, תקיפין מפרזלא ונחשא. ותחותייהו לית לון חושבנא. וע"ד ניכול לאגחא בהון קרבא, פ ולאיתגרי בהו.

(סח) וקב"ה לא עביד הכי, דלא שביק לון למלאכין, ולא לחילי שמייא, אלא לקב"ה בלחודוי. וכל אילנין רברבין ושולטנין, פלג על כל שאר עמין. וכד ז אתו ישראל, נטיל לון איהו בלחודוי, ואחסין לון בתוקפא דנופא דאילנא, ולא שביק לון בידא דמלאכין, ולא בידא דממנא ורברבין דעלמא. דכתיב, ה בהנחל עליון גוים וגו'. ואלין י"ב תחומין, פ מתתחמן בד' סטרי עלמא, לבתר דבדר ענפין וטרפין, נטל לישראל ואחסין לון בתוקפא דנופא דאילנא. דכתיב, ו כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

(סט) א"ר אלעזר, כמה יאות ושפיר האי ר דאמרת, זכאה אורחא דילן, דכמה מלין עילאין קדישין רווחנא לון וחמינא. ט וההוא יודאי הוה תמן לקמייהו. אמר לון, רבנו, כל מלין אלין, כמה טבאן, ומלין עילאין קדישין נינהו. מהו ח דכתיב בתריה, ז ימצאהו בארץ מדבר וכו'.

חלופי גרסאות

פ נ"א ולא יגרי (דפוסים ראשונים). צ נ"א אתא (דפוסים ראשונים). ק נ"א מתחמן (קראקא). ר נ"א ל"ג דאמרת (קראקא). ש נ"א ההוא (קראקא). ת נ"א כתיב (קראקא).

מסורת הוהר

ד (מ"א ז) ויחי תשנו לעיל חקת אות נו. ה (דברים לב) וישלח רלו. ו (שם) ב"א ריח לעיל יתרו אות שיא להלן אות עב. ז (שם) בהשמטות ח"א ד' רצט. שה : שו. ד"י.

ואתן אדם תחתך

הסולם

מאמר

ולא לצבאות השמים, אלא הם להקב"ה בלבדו. וכל האילנות הגדולים, שהם מדרגות חשובות, והשרים, חלק אותם לעמים האחרים. וכשבאו ישראל לקחם הוא בלבדו, והנחילם בתוקף גוף האילן, שהוא ז"א, ולא עזבם בידי המלאכים, ולא ביד ממונה ושרי העולם, שכתוב, בהנחל עליון גוים וגו' יצב גבולות עמים למספר בני ישראל, שהם י"ב שבטים, ואלו י"ב גבולים של העמים, מוגבלים בד' צדדי העולם, ואחד שפזר הענפים והעלים של האילן, אל אומות העולם, לקח את ישראל והנחילם בתוקף גוף האילן, שכתוב, כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

היא מצד צפון. עתה נוכל לעשות עמהם מלחמה, כי י"ב אלו (הנ"ל באות ס"ד) שהם מתקשרים בהם, מתחילים למנותם מצד צפון.

(סז) והואיל ומשמאלא שריין וכו' : וכיון שמשמאל מתחיל התוקף שלהם, כי מתחילים למנות את הי"ב, משמאל, הוא מתחלש ונשבר, משום שכל תוקפה הוא לאותו הצד. מהו, מאין נשמע זה. הוא שכתוב, עומד על שנים עשר בקר, שה"ס י"ב ניצוצים (הנ"ל באות ס"ד) שלשה פונים צפונה. הרי שמצפון מתחיל למנות. אמר, הרי התוקף שלנו הוא מצפון, והן מ' מדרגות חסרות אחת, החזקות מברזל ונחשת. ותחתיהן מדרגות שאין להן חשבון, וע"כ נוכל לעשות עמהם מלחמה, ולהתגרות בהם.

(סט) א"ר אלעזר כמה וכו' : אר"א כמה טוב זיפה הוא מה שאמרת. אשרי הדרדך שלנו, שכמה דברים עליונים קדושים הרוחנו אותם ודאינו. ואותו היהודי היה שם לפניכם. אמר

(סח) וקב"ה לא עביד וכו' : והקב"ה לא עשה כן שלא עזב את ישראל למלאכים

ע) אמר ליה, אי ידעת ביה מלה, אימא. דהא מלה דא אוקמוה באברהם, דאשכח ליה קב"ה בארעא דפלחי ע"ז, ולא ידעי במהימנותא דקב"ה, אלא כלהו הוו טעאן בתר ע"ז, וקם אברהם, ופרח בנייהו ענפא חדא שלימ, קדם מארי דעלמא, ואשכח ליה תמן.

עא) מה עבד קב"ה. נטל ליה להווא ענפא, ונטע ליה, ואשקי ליה, ואשתדל עליה, ואעקר ליה מתמן, ואשתיל ליה בארעא אחרא. דכתיב, ^מ לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך. ועבד מניה עמא קדישא, ודא היא מציאה, דאשכח קב"ה בארעא, דלא מהימנא ביה בקב"ה, ולא ידעי מאן איהו. עב) אמר ההוא יודאי, ודאי שפיר הוא, ויאות כלא. אבל אית לשאלה, אי אברהם הוה דיוקנא א דאצטריך. ותו דהא קרא לא אוכח על אברהם כלל, ולא אזכר ב לאברהם, ולא ליצחק, אלא ליעקב בלחודו. דכתיב, ^ט כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, וכתיב בתריה ימצאהו.

עג) א"ר אלעזר, עכ"ז לא קשיא הכא, דהא אברהם אשכחן דנפק מגו פלחי ע"ז. והכא אע"ג דיעקב איזכר, הוא נ קאי על אברהם, ולית פירוכא כלל במלה. אבל אי ידעת מלה או חידושא, אימא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ח) (בראשית יב) לך יג לעיל כי תשא כד. ט) (דברים א) ה"ג בדפוס קראקא נ"א דרוזא עלאה כלא היא דיוקנא ואצטריך למהוי דיוקנא דהא אברהם מאתר עלאה הוה ונטק ואברהם לתתא הכי אצטריך ותו (וינציא מונקאטש). ב נ"א מוסיף לאברהם כלל (קראקא). ג ה"ג בדפוס מונקאטש נ"א ל"ג קאי (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתיו

אמר להם, חכמים, כל הדברים האלו, כמה טובים הם, ודברים עליונים קדושים הם. מה שכתוב אחריו, ימצאהו בארץ מדבר וגו' מה פירושו.

ע) אמר ליה אי וכי: אמר לו אם אתה יודע בו דבר, אמור. כי דבר זה העמידו באברהם, שמצא אותו הקב"ה בארץ, שהיו עובדים עבודה זרה, ולא היו יודעים באמונת הקב"ה, אלא כולם היו תועים אחר עבודה זרה, וקם אברהם, וגידל ביניהם ונעשה ענף אחד שלם לפני רכון העולם, והוא מצא אותו שם.

עא) מה עבד קב"ה וכי: מה עשה הקב"ה, לקח אותו הענף, ונטע אותו, והשקה אותו, והשתדל עליו, ועקר אותו משם, ושתלו בארץ אחרת. שכתוב, לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך. ועשה ממנו עם קדוש. וזו היא המציאה שמצא הקב"ה בארץ, שלא האמינו

מאמר תהו ובהו חשך ורוח

(עד) פתח ז ההוא יודאי ואמר, י והארץ היתה תהו ובהו, מאן ארץ. ההיא דאשתמודעא ה עילא ותתא. היתה תוהו, מאי תהו. דא קו ירוק, דאקיף כל עלמא. ואיקרי קו תוהו, דכתיב, ונטה עליה קו תוהו ואבני בהו. כמה דתנינן, אבנין מפולמות דמשתקעין גו תהומי, ומנהון נפקין מיין. עה) השתא אית למנדע, תהו דאיהו קו ירוק, מאי הוא קו ירוק. אלא אשכחן בספרא דאסייא, ו קירטינא, ויודן ז דקסרי שמיה, וקראן שמיה ח קירטינא אסייא, בגין דאיהו רב על כל אסיין, ויקירא בחכמתא. והכי ט בלשון פרסי, לבינ יקירא, קראן ליה. קירטינא. רב ויקירא בחכמתא. ו והוה * אמר, והארץ היתה תוהו, מאי תוהו. איהו קו ירוק, דאסחר ז כל עלמא. ומאן איהו. קליפה דאגוזא. ודא איהו קליפה דלבר, דאיהו ירוק. עו) לגו מניה, בוהו. אינון אבנין מפולמות דמנהון נפקי מייא. מן תהו אתמשיך עור ובשר. מן בהו אתמשכו גרמי. עז) לגו מניה וחשך. דא ה חשיכו דאתמשך מניה עמא דעשו. ואיתימא נ מן תהו. הכי הוא ודאי, דהא חשך מניה תלייא תהו. אלא אינון ט אבנין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י (בראשית א) בא יו. כ (ישעיה לז) הקסה"ז קצו ז נ"א ואמר ההוא יודאי (קראקא). ה נ"א עלאה ותתאה (קראקא). ו נ"א דקרטינאה (קראקא). ז נ"א דקסרייא נהשמטות ח"ג ד' שה. ד"י ת"ז ת"ע ד' קכ. ח נ"א קרטינאה (קראקא). ט נ"א מוסיף אמרי בלשון (דפוסים ראשונים). י נ"א קרטינאה (קראקא). כ נ"א והוא (קראקא). ל נ"א ל"ג כל (קראקא). מ נ"א משיכו (מונקאטש כמרובעים). נ נ"א מאן (קראקא). ס נ"א ל"ג אבנין (קראקא).

תהו ובהו חשך ורוח

הסולם

מאמר

(עד) פתח ההוא יודאי וכו': פתח אותו היהודי ואמר והארץ היתה תהו ובהו. שזאל, מי היא ארץ הזו. ומשיב, היא אותה הנודעת למעלה ולמטה. דהיינו המלכות. היתה תהו, מהו תהו. ומשיב, זהו קו ירוק שמקיף כל העולם. ונקרא קו תהו. שכתוב, ונטה עליו קו תהו ואבני בהו. כמו שלמדנו, שאבני בהו הן אבנים מפולמות. הנשקעים בתוך התהום, ומהם יוצאים מים. (כמ"ש בזהר בראשית א' אות כ"ב ע"ש).

עה) השתא אית למנדע וכו': עתה יש לדעת. תהו שהוא קו ירוק, מהו קו ירוק. אלא מצאנו בספרו של הרופא קירטינא, ושמו יודן דקסרי, וקוראים שמו קירטינא הרופא, משום שהוא גדול על כל הרופאים, ויקר בחכמה. וכך בלשון פרס, לאדם יקר קוראים לו קירטינא. שמורה, שהוא רב ויקר בחכמה. והוא אמר, והארץ היתה תהו. מהו תהו. הוא קו ירוק המקיף כל העולם. ומה הוא. הוא (דס"י דף ג"ה ט"א * ס"ב)

קליפת האגוז. וזו היא הקליפה החיצונה שהיא ירוקה. עו) לגו מניה בוהו וכו': לפנים ממנו, מן הקליפה הירוקה, הוא בוהו. והוא אבנים מפולמות שמהן יוצאים מים. מן תהו נמשך עור ובשר מן בוהו נמשכות עצמות. עז) לגו מניה וחשך וכו': לפנים ממנו, מבוהו, הוא וחשך. זה הוא חשכה שנמשך ממנה עמו של עשו. ואם תאמר שהוא נמשך מתהו, כך הוא ודאי, כי חשך תלוי ממנו תהו. כלומר, שחשך הוא בחינת תהו, שהוא מלכות דמדת הדין, אלא שנמתק בבינה, ואז נעשה בחינת חשך. שה"ס אש מתלקחת מן המלכות לבינה. אלא אלו אבנים מפולמות, שהן בהו, נכנסו באמצע בין תהו ובין חושך, שמבוהו נמשכות העצמות, כמו שלמדנו. וחושך, הוא המשכה דקה, מפני שנמתקה בבינה, שממנו נמשך עשו. כבר נתבאר היטב, כל אלו ד' בחינות, תהו, בוהו, חשך, ורוח ואלקים, עם ד'

» מפולמות, עאלו באמצעיתא, דמניה אתמשכן גרמין, כמא דאיתמר. וחשך משיכו דקיק, דמניה אתמשך עשו.

עח) ורוח אלהים, דא מוחא דאגוזא, דמתמן איתמשך יעקב שלימא, כגוונא דאגוזא דא, דכתיב, (ז) והנה רוח סערה באה מן הצפון, לקבליה דתהו. לגו מניה ענן גדול, לקבליה דבהו. לגו מניה ואש מתלקחת, לקבליה דחשך. לגו מניה ונגה לו סביב, לקבליה (ט) דורוח אלהים.

עט) ומתוכה כעין החשמל, לגו מכלא. ז דלקבליה, מרחפת על פני המים. דא רוח דאימא עילאה, דקא מרחפא על כלא. ויעקב שלימא, איהו ז ודאי מוחא דאגוזא. והקב"ה ימצאהו בארץ מדבר ודאי. לבתר עבד הקב"ה לכל אינון ו קליפין דלהון, דיהון כלהון משתעבדין ליה. ח

מאמר אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב

פ) ת מ אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל וגו'. אראנו, למלה דפורקנא דא, א דאיהו רביעאה. ולא עתה, אלא לסוף יומיא.

פא) שית יומין הו בעלמא, ביומא רביעאה חמינא, דנהורין ב דהו ביה, מסתלקי ומתדעכי. שמשא וסיהרא וכוכבייא ומזלי ג אתגניזו ביה. ד הני אתהו בעובדא דבראשית, וביה אסתלקו ביומא דאלף רביעאה.

(ז) (יחזקאל א) וירא סה יתרו מה שז שי ויקהל תיג בלק ריא לעיל יתרו אות שלו. ח) (במדבר כד) לעיל יתרו אות נב להלן אות צו.
ט) בפרו"י כתבו תשלום הענין תמצאהו בסוף פרשת האזינו דף רצ"ט. ת ג"א עוד לפרשת בלק (דפוסים ראשונים) וכדפוס מונקאטש ל"ג מן אות ס' עד אות צ"ז. א ג"א איהו (קראקא). ב ג"א הו (קראקא). ג ג"א אגניזו (דפוסים ראשונים). ד ה"ג הסלם ג"א הני ול"ג אתהו ונ"א אתהו ול"ג הני (דפוס ירושלים) ג"א הו (דפוסים ראשונים).

הסולם

מאמר

תהו ובהו חשך ורוח

הוא ודאי המוח של האגוז. והקב"ה ימצאהו בארץ מדבר ודאי, ואח"כ עשה הקב"ה כל אלו הקליפות שלהון, שיהיו כולם משועבדים לו. (חסר סוף הענין).

מאמר אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב

פ) אראנו ולא עתה וגו': אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל וגו'. אראנו, היינו לדבר הגאולה הזו, שהיא גלות רביעית. ולא עתה, אלא לאחרית הימים.

פא) שית יומין תו וכו': ששה ימים היו בעולם, במעשה בראשית, וביום רביעי ראיתי, שהאורות היו מסתלקים בו ודועכים. השמש והלבנה והכוכבים והמזלות נגבו בו.

ד' בחינות המובאים להלאה, רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונגה, בודה (בראשית א' מאות י"ז עד כ"ז).

עח) ורוח אלקים דא וכו': ורוח אלקים, זהו המוח של האגוז, שמשם נמשך יעקב איש תם, כעין האגוז הזה. שכתוב, יהנה רוח סערה באה מן הצפון, הוא כנגד תהו. לפנים ממנו ענן גדול, הוא כנגד בהו. לפנים ממנו ואש מתלקחת, הוא כנגד חשך. לפנים ממנו ונגה לו סביב, הוא כנגד ורוח אלקים (כמ"ש כל זה בזהר הנ"ל).

עט) ומתוכה כעין החשמל: היינו לפנים מן הכל, וכנגדו הוא מרחפת על פני המים, זה הוא רוח עליון מאמא עלאה, שהיא בינה, המרחפת על הכל, ויעקב התם, (פרו"י דף נ"ה ט"ב)

פב) בכה ר"ש ואמר, ווי דגלותא אתמשך, ומאן יכיל למסבל ליה. ה אמר ליה, אי רבי אי רבי, אלו הוית ידע כמה : ערטולא זבלבולא, עבד קב"ה בכלהו רקיעין, בשעתא דגזר ומסר לן : לישראל בידא דההיא שפחה, ולאשתעבדא תחות ידא ׀ דאדום.

פג) בשעתא דהוו כתבי פתקין ברקיעא, עד דלא אחתימו, בגושפנקא דחותמא דמלכא, קרא קב"ה לכל חילי שמייא, וקרא לגבריאל דקסת הסופר בחרצוי, ואמר ליה, איעכב פתקין עד דלא אחתימו, ואבכה על בני, ואעביד להון מספדא ואבלא. באומאה עלייכו, כל חילא דשמיא, דתשבקון לי, ולא תתקפון לנחמא לי. כד"א, ׀ על כן אמרתי שעו מני אמרר בבכי אל תאיצו לנחמני על שוד בת עמי.

פד) בעט בעיטין ברקיעא דערבות, ועבד ביה בקועין וחלונין פתיחין. פתח ואמר, בני. בני רחימו דמעיי, רביתי לכו, ונטלית לכו, כאבא דנטיל לבריה, אוליפנא לכו דחלתי, ׀ אשלטית לכו על כל אומין דעלמא. חבתון קמאי בכמה חובין, עברנא עלייכו, בגין דבנין יקירין. רחימין הוויתן קמאי. פה) בני בני, אקרא לארבע סטרין דעלמא, ואומינא להו עלייכו. מזרח מזרח, באומאה עלך, אי בני יתבדרון בינך, דתסתכל בתוארא ודיוקנא דילהון,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה ה"ג בהדפיסים הראשונים ג"א ל"ג אמר ליה (דפוס ירושלים). ו ג"א ערטורא (חינצ'יא). ז ג"א ל"ג לישראל (קראקא). ח ג"א דישמעאל (דפוס ירושלים). ט ג"א שליטת (קראקא). י ג"א דקימין קמאי הויתון (קראקא).

ז (ישעיה כב).

מאמר

הסולם

אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב

שנחתמו, ואבכה על בני, ואעשה להם מספד ואבל. משיבעני אתכם כל צבאות השמים, שתעזבו אותי, אל תאיצו לנחמני. כשיא על כן אמרתי שעו מני אמרר בבכי אל תאיצו לנחמני על שוד בת עמי.

פד) בעט בעיטין ברקיע וכו' : בעט בעיטות ברקיע שנקרא ערבות. ועשה בו בקיעות, וחלונות פתוחים. פתח ואמר, בני. בני אהובי מעי, גדלתי אתכם, ונשאתי אתכם, כאב הנושא את בנו, לימדתי אתכם ידאתי, השלטתי אתכם על כל אומות העולם. חטאתם לפני בכמה חטאים, עבדתי עליכם, דהיינו שמחלתי לכם, משום שבנים יקרים אהובים הייתם לפני.

פה) בני בני אקרא וכו' : בני בני אקרא לארבע רוחות העולם, ואשביע אתם עליכם. מזרח מזרח, בשבועה עליך, אם בני יתפזרו בינך, תסתכל בתואר ובצורה שלחם, איך

כי כחוב בו יהי מארת חסר ו'. אלו היו ביום רביעי ממעשה בראשית, וכמו כן נסתלקו בו המאורות ביום, שהוא האלף הרביעי, שבו נחרב בית המקדש.

פב) בכה ר"ש ואמר וכו' : בכה ר"ש ואמר, אוי שהגלות נמשכת, ומי יכול לסבל אותה. אמר לו, אהה רבי אהה רבי, אלו היית יודע כמה בהלה ובלבול עשה הקב"ה בכל הרקיעים, בשעה שגזר ומסר את ישראל בידיה של אותה שפחה, ולהשתעבד תחת יד אדום.

פג) בשעתא דהוו כתבין וכו' : בשעה שהיו כותבים פסקי דינים ברקיע, מטרם שנחתמו בטבעת חותם המלך, קרא הקב"ה לכל צבאות השמים, וקרא לגבריאל שקסת הסופר במתניו, ואמר לו עכב הפסקים מטרם (דפויי דף ג"ה ט"ב)

היך אשתני ואשתחר בענויין * דעבדון לון בגווך, ותבכה ותספד עליהון ותנטר לון.

(פו) בני בני, כד הויתון בביתאי, בתוקפא דאמכון, בעידונין בעינוגין, לא אשגחתון עלי. בני בני, מה אעביד לכון, גזירא * גזרנא באומאה, אלא אנא ואתון נגלי.

(פז) משה רעייא מהימנא, ה איך לא תשגח על בני, ענא קדישא דמסרית בידך. מזרח מזרח, אתערי לגבי משה, ותבכון ותספדון על בני, אבלא ומספדא אשמעו כחדא, עד דאנא אשמע ואתרוי עמכון.

(פח) בני בני, רחימין דנפשאי, היך * תהכון בשלשלאין תקיפין, ידכון מהדקן לאחורא. בנין דאתרביאו בעידונין, בנין דהוון יקירין מפז וספירין. בני בני, חסידין קדישין, היך תפלון בידי נוכראין, * דלא רחמין כלל. בשרא קדישא דגופיכון, איתרמי ואתחלל בשווקים וברחובות, בני בני. ווי עליכון ועלי. כדין בוע פורפירא דיליה. והיינו דכתיב, בצע אמרתו.

(פט) * דרום דרום, באומאה עלך, * כד יתבדרון בני בגווך, דתסתכל בהו היך משחרא דיוקניהון, וימינהון תבירין * ביני עממיא. דרום דרום, באומאה עלך, אתער לגבי אברהם רחימאי, * ואימא ליה איך נפלו בני, ואתבדרו בין שנאיהון, ותבכון ותספדון עליהון. דרום דרום, באומאה עלך, דתנטר בני רחימו דנפשאי, כד יתבדרון בגווך.

חלופי גרסאות

כ גיא דיעבדון (דפוסים ראשונים). ל היג בדפוס קראקא גיא ליג גזרנא (וינציא). מ היג בדפוס ירושלים במרובעים גיא לא גרסינן איך (דפוסים ראשונים). נ גיא בלא רחימין (קראקא). ס גיא ליג דרום דרום באומאה עלך (קראקא). ע גיא בני כד יתבדרון (קראקא). פ גיא בנו (קראקא). צ בדפוס קראקא חסר מן ואימא ליה עד ואימא ליה שבאות צ.

הסולם

מאמר

אראנו ולא עהה אשורנו ולא קרוב

(פח) בני בני רחימין וכר: בני בני אהובי נפשי, איך תלכון בכבלים חזקים, ידכם קשורים לאחור. בנים שגודלו במעדנים, בנים שהם יקרים מפז וספירים, בני בני חסידיים קדושים, איך תפלו ביד נכרים שאינם מרחמים כלל. בשר הקדוש שבגופיכם, איך הושלך וחולל בשווקים וברחובות. בני בני אוי עליכם ועלי. או קרע לבוש מלכות שלו. והיינו שכתוב בצע אמרתו.

(פט) דרום דרום באומאה וכר: דרום דרום בשבועה עליך, כשיתפזרו בני בך, תסתכל בהם איך נשחר צורתם, וימינם שבורה בין העמים. דרום דרום בשבועה עליך, שתעורר לאברהם אהבי, ואמור לו, איך נפלו בני

איך נשתנו ונשחרו בעינוים שעושים להם בתוכך, ותבכה ותספד עליהם, ותשמור אותם.

(פו) בני בני כד וכר: בני בני, כשהייתם בביתי בחיק אמכם בערונים בתענוגים, לא השגחתם עלי. בני בני מה אעשה לכם, גזרה גזרתי בשבועה, לנגלותכם, אלא אני ואתם נגלה.

(פז) משה רעיא מהימנא וכר: משה רעיא מהימנא, איך לא תשגח על בני, צאן קדשים שמסרתי בידך. מזרח מזרח, התעורר אל משה, ותבכו ותספדו על בני, השמיעו אבל ומספד יחד, עד שאני אשמע ואדאב עמכם. ואתרוי, הוא מלשון בריה דריותא (וי"ד כ"ו) שפירשו דאב וכואב.

(דשרי די גיה סיב * סיג)

(צ) צפון צפון, אתער בקול בכיה ומספד ואבלא ויגונא לגבי בני. ואימא ליה לעקידא דמדבחי, היך אזלין בנוי, והיך נפלון בחרבא. לא תימרון דא, ולא תהודעון דא ליעקב ^א אבוהון. דלא יהפך עלמא בריגעא.

(צא) מערב מערב, אתער לגבי נאקת חללין, וקרבין תקיפין דבני. איתער לגבי רחימתי יונתי תמתי, היך אזלין בנהא. והיך מתבדרין בכמה סטרין.

(צב) אחתי ברתי רעייתי רעיית דילי, רחימתא דנפשאי, מה נעביד מן . בננא מה יעבדון אינון. אבל רחימתי אחתי, אימא לך, אי ברעו סלקא עלך, אנת מרובעת, וגדפין דילך פרישן לדי סטרין, באומאה עלך ברתי יחידתי, דתהך בהדייהו, ולא תשבוק לון, ותחפי עלייהו בארבע סטרין דעלמא. ואי לא, יתאבדון מעלמא.

(צג) מה אימא לך ר', בההיא שעתא דכנסת ישראל שמעת דא, ארימת קלא, ואודעזעו תמניסר אלף עלמין, וקב"ה בהדה. וכדין ^א קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה. וקב"ה כדין, ^א ויקרא אדני ה' צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד.

(צד) מאן חמא ^א ערטולא בכלהו רקיעין. מאן חמא בלבולא ומספידא דתמן. עד דכל חיילי שמייא חשיבו, דכל עלמין יתהפכו.

חלופי גרסאות

(א) (ירמיה לא) חיי שרה רסח ז"ח ד' צא ט"ג. ^א ה"ג בדפוס ירושלים נ"א ל"ג אבוהון (דפוסים ראשונים). ר נ"א בנהא (דפוסים ראשונים). ש נ"א ערטורא (דפוס ירושלים).

מסורת הזהר

(א) (ישעיה כב) נח נא.

אראנו ולא עתה אשודנו ולא קרוב

הסולם

מאמר

בניו, ונתפזרו בין שונאיהם, ותבכו ותספדו עליהם. דרום דרום בשבועה עליך, שתשמור בני אהובי נפשי כשיתפזרו בתוכך.

(צ) צפון צפון אתער וכו': צפון צפון, התעורר בקול בכיה ומספד ואבל ויגון על בני. ואמור לו אל העקוד על מזבחי, דהיינו יצחק, איך הולכים בניו בגלות, ואיך נופלים בחרב. אל תאמרו זה ואל תודיעו זה ליעקב אביהם, שלא יהפך העולם ברגע.

(צא) מערב מערב אתער וכו': מערב מערב, התעורר לאנקת חללים, והמלחמות החזקות של בני. התעורר אל אהובתי יונתי תמתי, דהיינו השכינה, איך הולכים בניה בגלות, ואיך הם מתפזרים בכמה צדדים.

(צב) אחתי ברתי רעייתי וכו': אחותי בתי רעיתי, הרועה שלי, אהובת נפשי, דהיינו השכינה, מה נעשה מן בנינו, מה יעשו

המספד

צה) אמר לה קב"ה לכנסת ישראל, ברתי יחידתי ת דילי, תהך לחפייא עלייהו, ולדיירא עם א בננן. אמרה ליה, מארי דעלמא, לא איהך. בתר דרבית לון, ותקינית לון, וגדילית לון. ב אהי חמית לשנאיהון דאכלי לון, ותינשי לנא תמן. כדין אומי קב"ה לה, לאקמא לה, ג ולמפרק לון לישראל, ד ולאפקא לון מגלותא. כד"א, (ז) כה אמר ה' מנעי קולך מבכי וגו', ויש תקוה לאחרייתך כו, ושבו בנים לגבולם.

צו) ועל דא נפקת מקמיה. כיון דנפקת מקמיה, פתח ה קב"ה על כל חילי שמייא ואמר איכה יועם זהב, וכל ההוא קינה דאלפא ביתא, קב"ה בלחודוי אמר לה לבתר קשר רחמימין בההוא ו תניינא ז וחתמו פתקי, צז) ״ והשתא אהדרנא ״ לפרשתא, דודאי גלותא אתמשך. (ז) אראנו ולא עתה, למאן קאמר אראנו. לההוא דאיתמר עלוי כי איננו. כד ייתי לפקדא לאיילתא. ולא עתה, ולא לזמן קרוב. אשורנו ולא קרוב, אסתכלנא ביה, אבל לאו כ כען, אלא לזמן רחוק.

חאמר דרך כוכב מיעקב

צח) דרך כוכב מיעקב, ז רבי רבי, כמה רזין סתימין כלילן הכא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(*) (ירמיה לא) ויצא רלב. (ז) (במדבר כד) לפיל אות פ. ת נ"א דלך (קראקא) נ"א דילך דתהך (חינצ'יא). א נ"א בני (קראקא) נ"א בנן (חינצ'יא). כ נ"א איהי (קראקא). ג נ"א ולמפרש (קראקא) נ"א ולמפרע (חינצ'יא). ד נ"א ל"ג ולאפקא לון מן גלותא (קראקא). ה נ"א ל"ג קב"ה (קראקא). ו ה"ג בדפוס קראקא נ"א תנייא (חינצ'יא) נ"א אלייא (דפוס ירושלים). ז וסתמו (קראקא). ח נ"א ל"ג מן והשתא עד אראנו (מונקאטש). ט נ"א מוסיף לפרשתא דבלעם (חינצ'יא). י ה"ג בדפוס מונקאטש נ"א ל"ג קאמר אראנו (דפוסים ראשונים). כ ה"ג בדפוס מונקאטש נ"א ל"ג כען (דפוסים ראשונים). ל נ"א דרך וליג רבי רבי (קראקא).

מאמר

הסולם

אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב

המלכות שמחזה ולמטה, בגלות, קשר אהבה באותה השניה, דהיינו במלכות שמחזה ולמעלה, שנקראת לאה. וחתמו פסקי הדינים. צו) והשתא אהדרנא לפרשתא וכר: ועתה נחזור לפרשת בלעם. כי ודאי הגלות, נמשכת. אראנו ולא עתה. שואל, על מי אומד אראנו. ומשיב היינו על אותו שנאמר עליו, מאנה להנחם על בניה כי איננו. ואמר אראנו כשיבא לפקוד את האילה, שהיא השכינה להוציאה מגלות. ולא עתה, ולא בזמן קרוב. אשורנו ולא קרוב. היינו אני מסתכל בו, אבל לא עתה אלא לזמן רחוק.

מאמר דרך כוכב מיעקב

צח) דרך כוכב מיעקב: רבי רבי, כמה סודות סתומים כלולים כאן. פתח ואמר ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן. כי כשבדא הקב"ה את האדם הראשון שהוא דא, בראו

המספד אשר שם, עד שכל צבאות השמים חשבו שכל העולמות יתהפכו.

צה) אמר לה קב"ה וכר: אמר לה הקב"ה לכנסת ישראל, בתי יחידתי שלי, תלכי לחפות עליהם ולדוד עם בנינו. אמרה לו, רבון העולם, לא אלך. אחד שגדלת אותם, ותקנת אותם, והגדלת אותם, אהיה דואה, ששונאיהם אוכלים אותם, ותשכח אותנו שם. אז נשבע לה הקב"ה, להקים אותה, ולגאול את ישראל, ולהוציאם מן הגלות. כש"א, כה אמר ה' מנעי קולך מבכי וגו' ויש תקוה לאחרייתך וכר ושבו בנים לגבולם.

צו) ועל דא נפקת וכר: ועל זה, כלומר, כיון שטמעה זה, יצאה ממנו, ללכת לגלות. כיון שיצאה ממנו, פתח הקב"ה על כל צבאות השמים, ואמר, איכה יועם זהב, וכל אותה הקינה של אלפא ביתא, הקב"ה בלבדו אמר לה, אח"כ, אחד שיצאה רחל, שהי' 728 דפויי חי ניה סיג

פתח ואמר, (ק) ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם ויישן. כד ברא קב"ה לאדם קדמאה, דו פרצופין בראו, ם והוו מתחברין כחדא בלא פירודא. מאי טעמא. בגין דכתיב, (ו) זכר ונקבה בראם, בלא פירודא, ולא כתיב בראו, אלא בראם. (צט) כיון דאתבריאו, הוו כחדא * דא עם דא, בשיקולא. מה עבד ליה קב"ה. נטר ליה ן נסירו, ונטל לנוקבא מניה, ואתקין ם לה בכמה תיקונין, ן וקשטה בכמה קישוטין, ואלביש ף לה בכמה לבושין.

(ק) באן אתר. בגנתא דעדן אתקין ץ לה. ך כמה קישוטין קשט ך לה. שבעין. ואינון שבעים פנים דאורייתא. כמה תיקונין תקין לה. תליסר תיקונין. אינון תליסר מכילין, דאורייתא נדרשת בהו. כמה לבושין אלביש ם לה. שית לבושין. ואינון שית סדרי משנה, ן בשית אנפין.

(קא) כל הני תיקונין, וכל הני קישוטין, וכל הני לבושין, עבד לה קב"ה תמן בגנתא דעדן, ולבתר ויביאה אל האדם. ואדם היכן הוה. באתר ם דנקודה דציון, דבי מקדשא תמן. ומתמן נטיל לון, ואעיל לון בנגתא דעדן, ובריק לון ברכת חתנים.

(קב) ורזא דא, דרך כוכב מיעקב. דרך וקשיט ותקין ההוא כוכב, דאתנטיל מיעקב. דבגין כך, בגינה יתגלי, מאן דיתגלי. בגין דעל דא הוה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(פ) (בראשית ב) ב"א רעו. (ו) (שם ה) ב"ב ששו. ן נ"א הו (דפוסים ראשונים). ן נ"א נסירין (דפוסים ראשונים). ם נ"א ליה (קראקא). ן נ"א וקשטו (קראקא). ף נ"א ל"ג לה (קראקא). ץ נ"א ליה (קראקא). ך נ"א בכמה (דפוסים ראשונים). ך נ"א ליה (קראקא). ם נ"א להו (קראקא). ת נ"א מוסיף שית סדרין דאורייתא בשית (קראקא). א נ"א ונקבה (קראקא).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

כמה לבושים הלביש אותה. ששה לבושים. והם ששה סדרי משנה, בששה פנים.

(קא) כל הני תקונין וכו': כל אלו תקונים, וכל אלו העדיים, וכל אלו לבושים, עשה לה הקב"ה שם בגן עדן, ואח"כ, ויביאה אל האדם. ואדם היכן היה. הוא היה במקום נקודת ציון של בית המקדש אשר שם. ומשם לקח אותם הקב"ה, והביאם בגן עדן וברך אותם ברכת חתנים

(קב) ורזא דא דרך וגר': וזה סוד, דרך כוכב מיעקב, דרך וקשיט ותקן אותו כוכב, שאי"ס המלכות, שגלקת מיעקב, דהיינו שננסרה מו"א, שמשום זה, יתגלה בשבילה מי שיתגלה. דהיינו המשיח. כי על זה בא ד"א אליה ונשמת המשיח נמשכת ממעלה למטה. וקם שבט בישראל, היינו עץ החיים, שהוא ד"א, וקם הוא

דו פרצופין, דהיינו שני פרצופין, ד"א ומלכות, שאם זכר ונקבה דבוקים זה בזה. והיו מתחברים יחד בלי פרוד, מהו הטעם. הוא משום שכתוב, זכר ונקבה בראם, בלי פרוד, ולא כתוב בראו, אלא בראם. משום שהיו שנים.

(צט) כיון דאתבריאו הוו וכו': כיון שנבראו היו כאחד זה עם זה בשוה. מה עשה הקב"ה, נטר אותם בנסירה, ולקח הנקבה ממנו, ותקן אותה בכמה תקונים, וקישט אותה בכמה עדיים, והלבישה בכמה לבושים. וסוד הנסירה ע"י באדרא רבא נשא אות טכ"ד ע"ש.

(ק) באן אתר בגנתא וכו': שואל, באיזה מקום תקן אותה. ומשיב, בגן עדן תקן אותה. כמה עדיים העדה אותה. שבעים. והם ע' פנים לתורה. כמה תקונים תקן לה. שלש עשרה. והם י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם.

אתי לגבה, ואתמשך מעילא לתתא. וקם שבט מישראל, דא אילנא דחיי. וקם: כמד"א, (ט) והקימותי את בריתי.

(קג) וכד יהא דא, ומחץ פאתי מואב וגוי. כל אינון סטרין דאתאחדן באילנא תתאה, יתעברון ב ויתעדון מניה. כדין, (ח) ויאמר האדם זאת ה הפעם. דא זמנא ד דעדונין וענוגין, לאשתעשעא כחדא ולא כשאר זמנין דסטרא בישא אתאחדת ביננא. אבל השתא לית ערבוביא דסטרא אחרא עמנא, אלא עצם מעצמי, (ה) ולא שיתופא אחרא דביש.

(קד) ו עצם מעצמי, נהירו דאספקלרייא דנהרא ד ממש. ובשר מבשרי, מלבושא מההוא מלבושא דאתלבש ביה נהורא עילאה דילי. לזאת יקרא אשה, בשלטנותא עילאה על כל עלמא, דלא תעדי לעלם. כדין (א) תדיק ותסיף כל מלכוותא והיא תקום לעלמיא.

(קה) אראנו ולא עתה, ראייה דא (ה) דאנא חמינא, זמינא למחמי ליה, ולא תקרבא כחדא. ולא עתה, בגלותא דבבל, בההוא ביתא (ט) דבנו עולי גולה. אשורנו, אנא זמינא לאסתכלא ביה אנפין באנפין. ולא קרוב, אלא בההוא ביתא בתרייתא. כ דבין בהאי ובין בהאי, לא הוה נייחא, ולא קורבא ואחדותא כדקא יאות.

(קו) אי רבי אי רבי, כמה קשיא מלה, (ז) כמה אריך זימנא, כמה עאקו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(שם ו) נח ו. (ת) שם ב) ביא רמב. (א) (דניאל ב) ב גיא ויתערון (דפוסים ראשונים). ג גיא ל"ג הפעם (קראקא). ד גיא מוסיף איהו זימנא דעידונין (קראקא). ה גיא בלא (דפוסים ראשונים). ו גיא מוסיף ובשר מבשרי עצם (דפוסים ראשונים). ז ה"ג בדפוסים ראשונים גיא ממני (מונקאטש במרובעים). ח גיא ל"ג דאנא חמינא (קראקא). ט גיא דבהו עילי (קראקא). י ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים גיא ל"ג אלא (דפוסים ראשונים). כ גיא דבין האי ובין האי (דפוסים ראשונים). ל גיא ואריך ול"ג כמה (דפוסים ראשונים).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

אשת, היינו בממשלה עליונה על כל העולם, שלא תסור זמנה לעולם. אז תכתוש ותכלה כל הממלכות והיא תקום לעולם.

(קה) אראנו ולא עתה: ראייה זו שאני רואה, אני עתיד לראותו ולהתקרב עמו יחד. ולא עתה, ולא בגלות בבל, בבית ההוא שבנו עולי הגלות, אשורנו, אני עתיד להסתכל בו פנים בפנים, ולא קרוב, אלא בבית ההוא האחרון. כי בין בזה, כמקדש ראשון, ובין בזה, במקדש שני, לא היו נחת וקרבה ואחדות כראוי.

(קו) אי רבי אי וכר: אהה רבי אהה רבי, כמה קשה הדבר, כמה ארוך הזמן, כמה צרות על צרות עתידים לשונאיהם של ישראל בגלות

הוא כמו שאתה אומר, והקימותי את בריתי, שהוא לשון תקומה ומחשלה.

(קג) וכד יהא דא וכר: וכשיהיה זה, אז ומחץ פאתי מואב. שכל אלו הצדדים הנאחזים באילן התחתון, שהוא המלכות, יעברו ויסורו ממנה, אז, ויאמר האדם זאת הפעם. זהו הזמן של עדונים ותענוגים להשתעשע יחד, ולא כשאר הזמנים, שהצד הרע נאחז בינינו. אבל עתה אין ערבוב של הצד האחר עמנו. אלא עצם מעצמי, ולא חבור אחר מרע.

(קד) עצם מעצמי נהירו וכר: עצם מעצמי, פירושו, אור של מראה המאירה ממש. ובשר מבשרי, היינו מלבוש ממלבוש ההוא שנתלבש בו האור העליון שלי. לזאת יקרא

על עאקו, זמינין לשנאיהון דישראל בגלותא, זכמה ישלטון חיוותא, וכמה ישאגון למיטרף טרפין דישראל, בכל זמנא וזמנא עד סוף ם יומיא.
 קז) כעת לסוף יומיא, כפום שעתא דיומא, בעידן ם די זרח שמשא, מן יומא שתיתאה, בשעתא דיוזמנון לפום מנין שנין, ם דיובל ושמטה כחדא, דאיהו ם רע"ד מן יומא שתיתאה. ז כעת זמינא קלא חדא לאתערא מרום רומי רקיעין, קלא עציב במרירו, מה דלא הוה הכי מן יומא דאתברון עלמין.
 קח) וההוא קלא ם יהוי דקיק, בחשאי, במרירו, ועציבו, נחית וסליק, סליק ונחית, וכן אמר, איילת רחמיין הות לי מן יומין קדמאין, ואתנשיאת מינאי. רחומין ר קיימין הוי לי בהדה, אדכרנא דחותמא דדיוקנה הוה חתים על לבי, והוה חתים ם על דרועאי, והוה תקיף ם בגווי רחימו דילה, ורשפי שלהובה מוקדין בגווי.

קט) בההוא שעתא געי תלת גועין, דא בטר דא, ויזדעזעון רקיעין, ויזדעזעון עלמין כלהו, עד דישתמעו קלין תלת, לגו נונא תנינא, ויערוק ארבע מאה אלף פרסי גו נונא חד דימא. ותמן יושיט מצודין ויפריש רשתין, וימשיך ליה מן ימא, ם ויעיל *) ליה גו מתיבתא דרקיע, ויחמון מניה כל אינון קושין וכל אינון פלוגתין דאקשי תמן. ויהא תפיס תמן מאה וחמשין יומין.
 קי) וההוא זמנא, ז יכנוש קב"ה כל חיילי שמייא, וכל בני מתיבתא דיליה,

חלופי גרסאות

ס ז"א יומא (קראקא). נ ז"א ל"ג כעת (דפוסיים ראשנים). ט ז"א דיווח (קראקא). ם ז"א יובל (קראקא).
 פ ז"א כעת (קראקא) ז"א רעד (חינציא) ז"א שפ"ד (חינציא בסוגריים). ז ז"א ל"ג כעת (דפוסיים ראשונים).
 ק ז"א יהי (דפוסיים ראשונים). ר ה"ג כדפוס קראקא ז"א קדומין (חינציא). ש ז"א על דרועין (קראקא).
 ת ז"א בגו (דפוסיים ראשונים). א ז"א ויעול (קראקא). ב ז"א יכנוש (דפוסיים ראשונים).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

ממני. אהבים קימים היו לי עמה. זוכר אני החותם של צורתה, שהיה חתום על לבי, והיה חתום על זרועי. ואהבתה היתה חזקה בתוכי. ורשפי שלהבת אהבתה היו שורפים בתוכי.

קט) בההוא שעתא געי זכר: באותה שעה צועק ג' צעקות זו אחר זו, ויזדעזעו הרקיעים, ויזדעזעו כל העולמות, עד שהיו נשמעים ג' קולות אל הדג התנין, ויברח ד' מאות אלף פרסאות בים (גו נונא חד ל"ג) ושם יושיט מצודות ויפרוש רשתות, וימשוך אותו מן הים, ויביאו אל הישיבה שברקיע, ויראו ממנו כל הקושיות וכל הפלוגתות שהקשו שם. ויהיה תפוס שם ק"ג יום.

קי) וההוא זמנא יכנוש זכר: ובעת ההיא יאסוף הקב"ה כל צבאות השמים, וכל בני

בגלות, וכמה ישלטו החיות, וכמה ישאגו לטרוף טרף מישראל, בכל זמן וזמן עד סוף הימים.

קז) כעת לפוף יומיא זכר: כעת באחרית הימים, כפי השעה של היום בעת שיזרח השמש מיום הששי, דהיינו מהאלף השש, בשעה שיקרה לפי מנין השנים, שיהיה יובל ושמטה ביחד, שהוא רע"ד מהיום הששי. כעת, עתיד קול אחד להתעורר מרום רומי הרקיעים, קול עצב, במרירות, מה שלא היה כזה מיום שנברא העולם.

קח) וההוא קלא יהוי זכר: והקול ההוא יהיה דק, בחשאי, במרירות, ובעצבות, יורד ועולה, עולה ויורד, וכן אמר, אילה אהובה היתה לי מימים הראשונים, ונשתכחה

והוא לעילא מכלהו, ג ואייתון קמיה ההוא תניינא, ד ויקשור תלת קשרין בקדליה, ה ויטלו אינון, ויהדרון ליה לאתר דהוה תפיס ו ואינון רחימין ה ייעלון בהיכלא חדא דאיכרי אהבה, ויהון גניזין תמן. קיא) ו ואומי לון קביה, לכל אינון חיילין, ולתרי מתיבתי, למהך כלהו, ולמשמע קלא דרחימותא, דאיהו תאיב למשמע. קלה בהדייהו. בההוא שעתא יתער על עמא קדישא כ עאקין, אלין על אלין, בדחיקו סגי, ואינון צווחין צווחה בתר צווחה, דמעין בתר דמעין, ויתערון לה. איהי אשמעת קלא על בנהא.

קיב) וקביה קארי ואמר, דא היא איילתי, חבירתי, יונתי, שלימתי היושבת בגנים, דלא הות יתבא אלא בסתר המדרגה פנימאה, כמד"א ב) כל כבודה בת מלך פנימה, והשתא בגנים, בחציפו, כאימא דאזלא בתר ברה, בשווקים ובפתיי קרתא, מדחילו דלא ז יבאישון ליה. קיג) איילתי חבירתי ה חמי, הא חברייא כלהו דתרי מתיבתי הכא. חברים דאינון מתיבתי, מקשיבים לקולך השמיעני, דתיאובתי למשמע לקלך. קיד) כמה זמנין איהו דלא שמענא לקלך, ולא ידענא לך. כדין כל עלמא בערבובייא, עמין בעמין, אומין באומין. ומאן דלא אתחזי למלכא, ייתן ליה

מסורת זוהר

הלופי גרסאות

ב) (תהלים מה) ויחי תקפת תק"ח ד' צט ס"ד קיב (דפוסים ראשונים). ד ג"א וייתון (דפוסים ראשונים). ד ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א ויתיר (דפוסים ראשונים) ג"א ויתור (דפוסים ראשונים). ה ג"א וישול (דפוסים ראשונים). ו ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג תלת (דפוסים ראשונים). ז ג"א אינון (דפוסים ראשונים). ח ג"א ייעול לון (קראקא) ג"א ייעול (הינציא). ט ג"א אומי (קראקא). י ג"א קלא (קראקא). כ ג"א מוסיף כמה עאקין (דפוסים ראשונים). ל ג"א יבאישון (דפוסים ראשונים). מ ג"א אמי (קראקא).

מאמר

הסולם

דרך כוכב מיעקב

קיב) וקב"ח קארי ואמר וכו': והקביה קורא ואומר, זו היא איילתי, חברתי, יונתי, שלמתי. היושבת בגנים, שמקודם לכן לא היתה יושבת אלא בסתר המדרגה בפנים. כמש"א. כל כבודה בת מלך פנימה. ועתה היא בגנים, בעזות, כאם ההולכת אחר בנה, בשוקים וברחובות העיר, מפחד שלא יזיקו לו. קיג) איילתי חבירתי חמי וכו': אילתי חברתי ראי, הרי כל החברים שבבי' הישיבות, שבמתיבתא דרקיע, ומתיבונא דקביה, כאן חברים שהם בני הישיבות מקשיבים לקלך השמיעני, כי תשוקתי לשמוע קולך.

בני הישיבה שלו, והוא למעלה מכולם, ומביאים לפניו אותו התנין, ויקשור ג' קשרים בעורפו, ויקחוהו ג' האהבים האלו, ויחזרוהו למקום שהיה תפוס שם. והאהבים האלו יכנסו בהיכל אחד הנקרא אהבה, ויהיו גנחים שם.

קיא) ואומי לון קב"ח וכו': ומשביע הקביה לכל צבאות האלו, ולבי' הישיבות, שילכו כולם לשמוע הקול של האהבה שהיא והשכינה, שהוא חושק לשמוע קולה עמהם. באותה שעה יתעוררו, על העם הקדוש צרות, אלו על אלו, בדחק גדול, והם צועקים צעקה אחר צעקה, דמעות אחר דמעות, ויעוררו אתה, את השכינה. והיא משמיעה קול על בניה.

קיד) כמה זמנין איהו וכו': כמה זמנים הם שלא שמעתי את קולך, ולא ידעתי אתך

למישלת. וייתון, עמיה עמין נוכראין, ולישנין אוחרנין, ם דלא ישתמודעין דינא, ולא נימוסי מלכותא. וכמה קרבין יחשבון למעבד.

קטו) ובגו שפה רפיא, וממלל רכיך, יעביד כרעותיה, וישלוט. ויחשיב כמה מחשבין לאבאשא. ועל עמא יחידאה יעביד נימוסין בישין. כדן יהא עאקו על-עאקו, על ההוא עמא יחידאה. ץ ביה זימנא יתתקף קב"ה, ויפייס לאיילתיה בכמה פיוסין, ף ויתקיף בה, ץיקים לה מעפרא, איהו ולא אחרא. ץ ותרי מתיבתי ישתארון בהדה.

קטז) תלת מלכין ן ישתארון, ויתערון בתלת סטרין דעלמא, על עמא דא. וההוא מלכא ן דההו שליט בפום רכיך, ישלוט ברגו סגיא, ונס ותוקפא על עמא קדישא.

קיז) ובירחא תליתאי, בד' לירחא, ן בתשע שעתי ופלגא, יהכח כל בני מתיבתי בהדה דאיילתא, לגו קבריה דרעיא, מהימנא דביתא, ן ותיבה תלת קלין ן עליה. בשעתא דשמשא יתכניש מעלמא, וקבריה יתפתח, ויבען בני מתיבתי לעאלא לתמן, ולא יתייהב לון רשותא, ויסתלקון כלהו לאתרייהו. והיא תיעול, ן ומגווייה יפוק מה דיפוק, ותשכח למשה יתיב ולעי, ן ובוצינא דליק קמיה, וכמה ריחין ובוסמין סחרניה.

קיח) כיון דחאמי לה דעאלת, יקום, ויתחברון כחדא דא עם דא, ן וקליא

חלופי גרסאות

ג נ"א ל"ג עמיה (מונקאטש). ם נ"א ולא (דפוסים ראשונים). ץ נ"א בה (דפוסים ראשונים). ף נ"א ויתקון (דפוסים ראשונים). ץ נ"א תרי (דפוסים ראשונים). ן ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א יתערון ול"ג ישתארון (דפוסים ראשונים). ן נ"א דיהא (קראקא). ן נ"א לתשע (קראקא). ן נ"א ותתן (דפוסים ראשונים). ן נ"א עלה (דפוסים ראשונים). ן נ"א ומגווייה (דפוסים ראשונים). ן נ"א ובוצינא (חיצונית) נ"א ובסינא (קראקא). ד נ"א וקלא (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

דרך כוכב מעקב

על העם הזה. דהיינו ישראל. ואותו המלך, שהיה שולט בפה רך, ישלוט בכעס גדול וזעף ותוקף על העם הקדוש. גם פירושו זעף, כי על זועפים מתרגם נסיסין (בראשית מ' ו').

קיז) ובירחא תליתאי בד' וכר': ובחדש השלישי בארבעה לחדש, בתשע שעות ומחצה, ילכו כל בני הישיבה עם האילה. שהיא המלכות. לקברו של הרועה, נאמן ביתו. שהוא משה, ותתן ג' קולות עליו. בשעה שהשמש יפנה מן העולם, וקברו יהיה נפתח, ובני הישיבה ירצו להכנס שמה, לא יתנו להם רשות, ויסתלקו כולם למקומם. והיא השכינה, תכנס, ומתוכה יצא מי שיצא, ותמצא את כשה יושב ולומד, ונר דלוק לפניו. וכמה ריחות ובשמים מסביב לו.

קיח) כיון דחאמי לה וכר': כיון שמשה

רואת

אותך. אז היו כל בני העולם בערבוב, עמים בעמים, אומות באומות. ומי שלא היה ראוי למלוך, יבואו אותו שישלוט. ויבואו עמו עמים נכרים ולשונות אחרים. שאינם יודעים דין ולא חוקי המלכות. וכמה מלחמות הם חושבים לעשות.

קטו) ובגו שפה רפיא וכר': ובשפה רפה, ודבור רך, יעשה כרצונו, וישלוט. ויחשוב כמה מחשבות להרע. ועל העם היחיד יעשה חוקים רעים. אז תהיה צרה על צרה על אותו העם היחיד. בו בזמן, יתחזק הקב"ה, וירצה את האילה שלו. שהיא המלכות. בכמה דברי רצון, ויחזק בה, ויקים אותה מעפר. הוא עצמו, ולא אחר. ושתי הישיבות תשארגנה עמה.

קטז) תלת מלכין ישתארון וכר': ג' מלכים ישארו ויתעודרו בג' רוחות העולם.

יתערוך ברום רומי רקיעין, וקב"ה ישמע, וייעול לגו היכלא דאהבה, ויטול מתמן ה תלת רחמיין, ויפתח לון : מערתיה. כדין יתער משיח בההוא ליליא, וישתכח תמן בהדייהו, ויהדרון רוזן דאורייתא, בכל ההוא ליליא, במערתא דמשה. קיט) וכד סליק עמודא דצפרא, יתגניז משיח וישתארוך משה ושכינתא : בההוא יומא, ה כיומא דשבועות. וסלקא שכינתא על ההוא טורא, ותשתמע תלת קלין, חד לקביל אברהם, וחד לקביל יצחק, וחד לקביל משה ויעקב. הה"ד, ו על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך וגו' הרימי אל תיראי. אמרי ה כר.

קכ) הרימי, הרימי, אמרי. דא * . הרימי בכח, תרועה. הרימי אל תיראי, תקיעה. כ אמרי, הא תרועה תקיעה ותרועה כחדא. ודא איקרא שופר תרועה. שופר מההוא תרועה דלעילא.

קכא) שופר זעירא, בגין דאית אחרא דאקרי שופר גדול. שופר זעירא דא, אקרי שופר הולך גו ה תנועה דבוצינא, הה"ד ו) ויהי קול השופר הולך. בגין : דאחרא איהו שופר גניז ה וטמיר, ולא הולך. אבל דא זעירא, איהו ה הכא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג) (ישעיה מ) שלח רצח. ד) (שמות יט) סקודי תרגא. ה ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג תלת (דפוסים ראשונים). ו ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג מערתיה (דפוסים ראשונים). ז נ"א כההוא יומא דשבועות (קראקא). ח נ"א כמיומא (חינצ'יא). ט נ"א ל"ג וכר הרימי הרימי אמרי (קראקא). י ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א דא תרועה ותקיעה ותרועה כחדא ול"ג מן הרימי בכח עד ודא איקרא (מונקאטש) נ"א מוסיף דא תרועה ותקיעה ותרועה כחדא הרימי בכח (חינצ'יא) נ"א דא תרועה ותקיעה בתקיעה כחדא הרימי אל תיראי תקיעה אמרי דא תרועה ותקיעה כחדא ודא איקרי שופר גדול שופר זעירא (קראקא). כ ה"ג הסלם נ"א הרימי (מונקאטש). ל נ"א ל"ג מן שופר זעירא עד שופר זעירא (קראקא). מ נ"א תנועי (דפוסים ראשונים). נ נ"א דאחרא (קראקא). ס נ"א טמיר (דפוסים ראשונים). ע ה"ג הסלם נ"א להכא (דפוסים ראשונים) נ"א להכא (מונקאטש במרובעים).

מאמר

הסולם

דרך כוכב מיעקב

גבוה עלי לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך וגו'. הרימי אל תיראי אמרי וגו'. קכ) הרימי הרימי אמרי וכר : הרימי, הרימי, אמרי, שבכתוב הנ"ל, הרימי בכח, הוא תרועה. הרימי אל תיראי, הוא תקיעה. אמרי, הוא תרועה תקיעה ותרועה ביחד. וזו המלכות נעלמה בה, נקראת שופר תרועה, דהיינו שופר מאותה תרועה שלמעלה. שלמעלה.

קכא) שופר זעירא בגין וכר : הוא שופר קטן, כי יש אחר שנקרא שופר גדול, שהוא בינה. שופר קטן זה נקרא שופר הולך בתנועת הנר שהוא מלכות. וז"ש, ויהי קול השופר הולך. כי האחר הנאמר הגדול, הוא שופר

רואה את השכינה נכנסת. יקום, ויתחברו יחד זה עם זה, והקולות יתערו ברום מדומי רקיעים. והקב"ה ישמע, ויכנס לתוך היכל אהבה, ויקח משם ג' אוהבים, ויפתח להם המערה של משה. אז באותו לילה יתעורר המשיח, והוא ימצא שם עמהם, ויחזרו על סודות התורה בכל אותו הלילה במערתו של משה.

קיט) וכד סליק עמודא וכר : וכשעולה עמוד השחר, יסתתר המשיח וישארו משה והשכינה באותו היום, כביום השבועות. דהיינו כבמתן תורה. והשכינה עולה על ההר, וישמעו ג' קולות, אחד כנגד אברהם, ואחד כנגד יצחק, ואחד כנגד משה ויעקב. וז"ש, על הר

• ביומא דשבועות, והאי איהו דאיתער ביומא דאורייתא, ז ביומא דשבועות. קכב) באתערו p דהאי שופר, דאיתער בתרועה ותקיעה ותרועה, יתערו אבהן r מגו מערתא, s ויסתלקון ברוחא, וייתון לגבה. ומהווא קלא, כמה חייבין בארעא קדישא ימותון, ויסתלקין מעלמא. ת בהווא יומא, סלקין צלותין דישראל בכל אתר, דאינון קמי מלכא קדישא. ואבהן ייתון כחדא, ויהון בהווא טורא. ומשה סליק בהדייהו. ותמן יסתכל באבהן, ואינון ביה. וייעלון כלהו גו מערתא דמשה. ומשיח יתער לגבייהו, ויתחברון כלהון בהאי יומא.

קכג) ובהאי יומא, יתערו עשר שבטין, לאגתא קרבין לארבע סטרין דעלמא, בהדי משיחא k דאתמשח עלייהו, ויקבל b משיחו על ג ידא z דחד " כהן צדק, ושבעה רועים מהימנן עמיה. קכד) ומשיחא דא משבטא דאפרים הוא, ומזרעא דירבעם בן נבט הוי ו בריה דאביה, z דבעולימוי מת, והווא יומא דמת, אתייליד ליה בר, ואתנטיל מבי ירבעם למדברא. n זלתמן נטלו מאה ושבעין גברין, כלהו זכאין משבטא דאפרים, דלא אשתכחו בחוכא דירבעם. קכה) ומהאי בריה דאביה, נפיק האי משיחא. ועל דא כתיב, n וספדו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

פ נ"א ביומא (מונקאטש). צ נ"א בשביעות ול"ג ביומא (קראקא). ק נ"א בהאי (קראקא). ד נ"א גו (חינצ'א) נ"א לבו (קראקא). ש נ"א דיסתלקון (קראקא). ת נ"א מהווא (דפוסים ראשונים). א נ"א דאמשחו (דפוסים ראשונים). ב נ"א משיח (קראקא). ג נ"א יד (דפוסים ראשונים). ד נ"א ל"ג דחד (מונקאטש) נ"א חד (קראקא). ה נ"א דכהן (קראקא). ו נ"א מכריה (דפוסים ראשונים). ז נ"א ועולימא (דפוסים ראשונים). ח נ"א ותמן (דפוסים ראשונים).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

קכג) ובהאי יומא יתערו וכו': וביום הזה יתעוררו עשרת השבטים לעשות מלחמה לד' רוחות העולם, עם המשיח שנמשח עליהם. ויקבל המשחה, דהיינו שיהיה נמשח, על ידי כהן צדק אחד ושבעה רועים נאמנים עמו. קכד) ומשיחא דא משבטא וכו': ומשיח זה הוא משבט אפרים, ומזרע ירבעם בן נבט, הוא בנו של אביה, שמת בנעוריו, ובאותו יום שמת נולד לו בן. ונלקח מבית ירבעם אל המדבר, ושם לקחהו מאה ושבעים גבורים, שכולם היו צדיקים משבט אפרים. שלא נמצאו בחטאו של ירבעם.

קכה) ומהאי בריה דאביה וכו': ומבן אביה זה, יצא המשיח הזה, ועל זה כתוב, וספדו לו כל ישראל וקברו אותו. מקרא זה סתום

שופר גנח וסתור, ואינו הולך, אלא זה הקטן, הוא כאן ביום השבועות, כי זה הוא שנתעורר ביום מתן תורה ביום השבועות, שנאמר שם, ויהי קול השופר הולך וחזק וגו'.

קכב) באתערו דהאי שופר וכו': בהתעוררות השופר הזה, שנתעורר בתרועה תקיעה ותרועה, יתעוררו האבות מתוך המערה, ויעלו ברות, ויבואו אליה, ומהקול ההוא, כמה רשעים בארץ הקדושה ימותו, ויסתלקו מן העולם. ביום ההוא, יעלו תפלות ישראל בכל מקום שהם לפני המלך הקדוש, והאבות יבואו יחד ויהיו באותו ההר, ומשה יעלה עמהם, ושם הוא יסתכל באבות, והאבות יסתכלו בו, וכולם יעלו למערתו של משה, ומשיח יתעורר אליהם, וכולם יתחברו ביום הזה.

לו כל ישראל וקברו אותו. ס סתים האי נבואה לשעתא, ונבואה לעתיד. כי זה לבדו יבא לירבעם אל קבר יען נמצא בו דבר טוב אל ה' אלהי ישראל בבית ירבעם. דא האי משיחא, דאיהו דבר טוב אל ה'.

קכו) כיון דינדעון אבהן, דפקיד הקב"ה לאיילתיה ולעמיה, כמה חידו על חידו בהאי יומא. בארעא דצפון. מלכותא דתימן, כמה עאקו על עאקו יתערון בהאי יומא על עמא דישראל, ותתקבל צלותהון ברעווא. ובפנייא דהאי יומא, תהדר שכינתא לגו ביתא, ומשיח לאתריה, ואבהן לגו מערתא דילהון קכז) שכינתא תהך ותהדר לגבי משה, שבעין יומין. לסוף שבעין יומין, סליק נאקו דישראל לקמי מלכא קדישא, דיהון מעיקין לון בכל סטרין דעלמא. וכנישתא חדא לצד דרומא יתאביד ויתחריב. וחמשה זכאי קשוט יתקטלון בינייהו. קכח) כדין לסוף כ תלתין ותריין יומין דיקטלון לכנישתא ההיא, ילבש קב"ה קנאה לההוא שופר זעירא. וההוא משיח בריה דאפרים, יפרוש פרישא כחד ס תור דקרנוי סלקין כקרנוי דראם.

קכט) וההוא שופר זעירא, יתקע תרועה תקיעה ותרועה, תלת זמנין בריש טורא כמלקדמין, נ כדין נטלין דגלין דההוא משיח, ס ויפול רעשא על עלמא, באינון קלין דשופרא. וכל אינון בני עלמא ישמעון ויחמוון. כמד"א, ס כל יושבי תבל ושוכני ארץ כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעון.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ס נ"א סתם (דפוסים ראשונים). י נ"א ומלכות (דפוסים ראשונים). כ נ"א תלתי (קראקא). ל נ"א מוסיף יפרש נס (קראקא). מ ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א טור (דפוסים ראשונים). נ נ"א נטלין כדין (קראקא). ס נ"א ויפיל (קראקא).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

שבעים יום תעלה צעקת ישראל לפני המלך הקדוש, שיהיו מצידים להם בכל רוחות העולם. ובית כנסת אחד לצד דרום יאבד ויחרב, וחמשה צדיקי אמת יהרגו ביניהם.

סתום, כי הוא נבואה לשעתה ונבואה לעתיד לבא. כי כן יהיה לעתיד, שכל ישראל יסודו על משיח בן אפרים יוצא חלציו. כי זה לבדו יבא לירבעם אל קבר יען נמצא בו דבר טוב אל ה' אלקי ישראל בבית ירבעם. זהו רומז על המשיח, שהוא דבר טוב אל ה'.

קכז) כיון דינדעון אבהן וכו': כיון שידעו האבות, שהקב"ה פקד לאילה שלו, שהיא השכינה, ולעמו, כמה שמחה על שמחה תהיה ביום ההוא. בארץ הצפון במלכות תימן, כמה צרות על צרות יתעורדו ביום הזה על עם ישראל, ותתקבל תפלתם ברצון. ובערב יום הזה, תחזור השכינה אל הבית, והמשיח למקומו, והאבות לתוך המערה שלהם.

קכט) וההוא שופר זעירא וכו': ואותו השופר הקטן, שהוא המלכות, יתקע תרועה תקיעה ותרועה ג' פעמים בראש ההר כבתחילה. אז יסעו הדגלים של המשיח ההוא, ויפול רעש על העולם על ידי קולות השופר, וכל בני העולם ישמעו ויראו, כש"א כל יושבי תבל ושוכני

קכו) שכינתא תהך ותהדר וכו': השכינה תלך ותחזור למשה שבעים יום. לסוף

(דפוסי דף ג"ו ט"ב)

קל) וכדין יתבערוך גלולין מן ארעא קדישא. ותלת קרבין יעבדון בני
 ישמעאל בהדי משיח ם דא. ואינון ייתין ויסגדון למארי עלמא בטורא דקודשא
 בירושלים. ואילין קרבין יהון באלף ן שתיא. (קלא) *
 וברחא ץ דבול, ן יפולו שנאיהון, ויתעברון כל אינון
 גילולין דישתארוך בארעא קדישא. ך ומתמן יהכון ויתערוך קרבין על עלמא.
 ובעוד דאינון יגיתון קרבין עם כל בני עלמא, יתכנשון בנוי דאדום על
 ארעא קדישא, ם ויתפסון לה, וישלטון עלה ן תריסר ירחין.
 קלב) לסוף תריסר ירחין, יתגעש וירעש כל עלמא. ובין זמנין אליון,
 דשכינתא תהך ותהדר לגבי מערתא דמשה. יתטמר מלכא משיחא ט' ירחין,
 כירחין דיולדה, ואינון ט' ירחין, כמה צירין וחבלים יטול על גרמיה.
 קלג) גבין כך קב"ה יסגי צעריה, ויעול לגו שבילין דאילנא חדא,
 דאית ליה אילנא קדישא רברבא ותקיף. ותמן בשבעין ענפין, יטול מכילן
 דאלכסונין, ויטול לשבעין ן ממנון, דסחראן ן לשבעין ענפין דאילנא, גו
 אינון ן מכילן אלכסונין, וישתכחון אסורין חד תקלא ך דמכילא ופלגו.
 כדין יחית לון מכל ן ענפא וענפא.

חלופי גרסאות

ע נ"א ליג דא (קראקא). ן נ"א מוסיף שתיאאה בשיתסר יומין לירחא שביעאה לזמן חמשין ותשע שנין לאלף
 שתיאאה הרניש (דפוס מונקאטש במרובעים). ץ נ"א מוסיף הוא מרחשון (מונקאטש במרובעים). ן נ"א יפיל
 (דפוסים ראשונים). ך נ"א ותמן (קראקא). ם נ"א ויתפסון (קראקא). ת נ"א תליסר (קראקא). א נ"א ממנו
 (דפוס מונקאטש). ב נ"א לשבעין (דפוסים ראשונים). ך נ"א אוכלסין (דפוסים ראשונים). ד נ"א ומיכלא
 (קראקא). ה ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א עלמא (דפוסים ראשונים).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

הומנים האלו, תלך השכינה ותחזור למערה
 של משה. ויסתתר מלך המשיח תשעה ירחים,
 כירחים של היולדת, ובאלו ט' ירחים כמה
 צירים וחבלים יקבל על עצמו.

ושוכני ארץ כנשוא נס הרים תראו וכתקוע
 שופר תשמעו.

קל) וכדין יתבערוך גלולין וכו' : ואן
 יתבערו הגלולים מן ארץ הקדושה. וג' מלחמות
 יעשו בני ישמעאל עם המשיח. והם יבואו
 וישתחוו לרבון העולם בהר הקדש בירושלים.
 ואלו המלחמות תהיינה באלף הששי.

קלג) ובין כך קב"ה וכו' : ובין כך
 הקב"ה ירבה צערו. ויכנס לתוך שבילים של
 אילן אחד, כי יש לו אילן קדוש גדול וחזק.
 וזהו ז"א. ושם בשבעים ענפים, יקח מדות
 של אלכסונים מלכות הממותקת בבניה נס'
 אלכסון (כמ"ש) בזהר לך דף ח' ד"ה ומכח
 ע"ש) ויקח שבעים הממונים של שבעים אומות.
 המסכבים שבעים הענפים של האילן, יקחם
 תוך אלו המדות של האלכסונים, ויהיו נמצאים
 אסורים במשקל אחד של מדה ומחצה, או
 יורדים מכל ענף וענף. פירוש. שהוא מקור
 המיתוק שבכל ספירה, כי הבינה ה"ס
 מדה שלמה. שממנה בא המיתוק של האלכסון.
 והמלכות היא חצי מדה, דהיינו רק ט"ר שלה
 שמקבלים

קלא) וברחא דבול יפולו וכו' : ובחדש
 בול, שהוא מרחשון, יפלו שונאי ישראל,
 ייעברו כל אלו הגילולים שישארו בארץ
 הקדושה. ומשם ילכו ישראל, ויעוררו מלחמות
 על העולם, ובעוד שאלו יעשו מלחמות עם
 כל בני העולם, יתקבצו בניו של אדום על
 הארץ הקדושה, ויתפשו אותה, וישלטו עליה
 י"ב חדשים.

קלב) לסוף תריסר ירחין וכו' : לסוף
 י"ב חדש יתגעש וירעש כל העולם. ובין

קלד) וכמה ענפין זעירין ו דלא זעירין יתברון במיחתהון מתמן, בגין דאתאחדאן גו ענפין, ובמיחתהון יתברו. כדין כמה סגיאין מעמא קדישא יתברון בין רגלין דשאר עמין. וכל אינון ממנן, יעברון לון גו נהר דינור, ויתעברון משולטניהון.

קלה) ובין כך משיח צירין וחבלין יהון ליה כילודה. ועל ההוא זמנא כתיב, " יענך ה' ביום צרה. דאינון תשע פסוקים כירחין דיולדה. ושבעין תיבין, דהא ז לשבעין שנין באלף שתיתאה, יוליד וישלוט על כל עלמא. ובג"כ באינון תשעה ירחין, יתחזון בכל ליליא, מפלגו ואילך, רכב אש וסוסי אש לבר מרקיעא, מגיחון קרבין אלין באלין, עד דינהר צפרא.

קלו) לבתר דאינון תשעה ירחין יעברון, כדין קב"ה " יתער למשיח דא, ויפיק ליה מגנתא דעדן. וההוא יומא דיפוק, יודעוצ כל עלמא, דיחשבו כל בני עלמא דימותון.

קלו) ועל ההוא יומא כתיב, " ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה'. דא שכינתא, " דתירום מההוא זימנא ואילך, ומשיח בהדה. ומהדר גאונן, דא משיח. בקומו לערוץ הארץ. כדין " ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ וגו'. דא בשתיין שנין דאלף שתיתאה, ויהכון לבתר דיעביד לון קב"ה כמה נסין. י

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ו ג"א ולא (דפ"ס ראשונים). ז ג"א ל"ג לשבעין שנין (קראקא). ח ג"א יתעלה (קראקא). ט ג"א דתהים (קראקא) ג"א דתרום (וינציא). י בדפ"י כתבו חסר כאן תשלום הענין.

(ז) (תהלים כ) משפטים תעג אחרי מות ריד פנחס תקנא תרצה בהשמות ח"ג ד' שו : ד"י ת"ז תכ"ב ד' סו : (ח) (ישעיה ב) וירא תט. ט) (שם יא) תק"ח ד' קי ט"ב.

מאמר

הסולם

דרך כוכב מעקב

יוליד, את ממשלתו, דהיינו שישלוט על כל העולם. משום זה, באלו ט' ירחים יהיו נראים בכל לילה, מחצות לילה ולהלאה, רכב אש וסוסי אש לחוץ מן הרקיע, שעושים מלחמות אלו באלו עד שיאיר הבוקר.

קלו) לבתר דאינון תשעה וכו' : אחר שיעברו תשעה ירחים אלו, אז יעורר הקב"ה את המשיח הזה, ויוציאו מגן עדן. ואותו יום שיצא מג"ע, יודעוצ כל העולם, כי כל בני העולם יחשבו שימותו.

קלו) ועל החווא יומא וכו' : ועל היום ההוא כתוב, ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ח', זו היא השכינה שתתרוםם לאותו זמן ולהלאה, ומשיח עמה. ומחרד גאונן, זה הוא המשיח. בקומו לערוץ הארץ. אז, ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ וגו'. זהו בששים שנה של האלף הששי, וילכו, לאחד שיעשה להם הקב"ה כמה נסים (חסר תשלום הענין).

סליק פרשת בלק

שמקבלים מיתוק האלכסון מבינה, שהם נבחנים לחצי מדה, אבל המלכות שלה אינה מקבלת, וע"כ נחשבת לחצי מדה, ואלו הב' בינה ומלכות, שהם מדה וחצי מדה, שהן מקוד כל המיתוקים, אוסדים את ע' השדים ומכניעים איתם. ומורידים אותם מע' הענפים של האילן הקדוש.

קלד) וכמה ענפין זעירין וכו' : וכמה ענפים קטנים ושאינם קטנים ישברו בירידת השרים משם, משום שהיו נאחזים בענפים, ובירידתם נשברו. אז הרבה הרבה מהעם הקדוש ישברו בין רגלי העמים האחרים. וכל אלו הממונים, יעברו אותם בנהר דינור, ויהיו נעברים ממשלתם.

קלה) ובין כך משיח וכו' : ובין כך יהיו למשיח צירים וחבלים כילודה. ועל הזמן ההוא כתוב, יענך ה' ביום צרה, שהם תשעה פסוקים כתי ירחים של יולדת, ויש בו ע' מלים. רומז, כי לשבעים שנים באלף הששי